

Velja po pošti: ==

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom: ==

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1-70

SLOVENEK

Inserati: ==

Enostolpna petitvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice: ==

enostolpna petitvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja: ==

vsak dan, izvenem nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Naši mladini.

Prihodnji mesec bomo v naši prestolici pozdravili številne čete slovenskih in hrvaških dijakov, ki izpovedujejo krščanska načela in se pripravljajo za kulturno in socialno delo med našim ljudstvom na tej podlagi.

Veliko bo te naše mladine, kakor nikoli poprej toliko! Znamenje, da je še dosti idealizma med našim naraščanjem in da socialno plodovite misli, ki kličejo iz katoliškega verskega prepričanja, slejkoprej vnamajo za vse dobro in lepo doživetna mlada srca. Še je dosti mladeničev, ki vedo in čutijo in izkušajo, kolika životvorna moč kliče iz krščanstva, kako more le ta vera človeka poplemeniti in kako poživlja vse panoge človeškega delovanja, politiko, znanstvo, umetnost, rokodelstvo, dobrotelost. Slovenska mladina hvalabogu še ni vsa tako propadla, da bi se za nobeno drugo reč ne brigala kakor za udobno življenje brez boja in žrtve, niso se še vsi pogrezili v epikurejstvo in tisti bogokletni frivolneži, ki se v zadnji »Svobodni Misli« povprašujejo, ali bi bili »Holandci kaj neumnejši, če bi bili zavrgli Očeta in Sina in Svetega Duha in častili mesto teh trojico klobase, piva in zelja«, so še v veliki manjšini.

Iz vrst naše katoliške akademične mladine dobiva naša organizacija vsako leto več inteligentov, ki delujejo vsak v svojem poklicu za javni blagor po našem kulturnem programu in ki vrh tega, kolikor ga jim preostaja, žrtvujejo za specifično delo bodisi v stranki bodisi pri naših nepolitičnih društvih. Zato stranka ne stara in sprejema vase vedno novih sil. Pa tudi javne službe, ki so bile prej s prav malimi izjemami v rokah mož liberalnega mišljenja, so danes že precej z našimi inteligenti zasedene; blagodejni vpliv tega dejstva pa se pozna zlasti na tem, da ljudstvo dobiva zaupanje do javnih funkcionarjev in z njimi rado sodeluje za splošno dežele. Seveda bo ravno v tem oziru treba še veliko storiti.

Kakor pa rabimo praktičnih politikov, ekonomsko izobraženih mož, govornikov in predavateljev, tako rabimo tudi delavcev na znanstvenem polju. Kar je dejal dr. Krek na shodu Katoliške Unije o potrebi filozofske izobrazbe, je velikega vpoštevanja vredno. Naši nasprotniki se zadnje čase ravno na tem polju živahno gibljejo,

pri nas pa je javno delovanje potisnilo druge stvari nekoliko v ozadje. Ne pozabimo pa, da je oboje potrebno: politična delavnost in znanstvena podlaga! Najboljša apologetika je pozitivno sodelovanje na vseh panogah znanstva (filozofija, naravoslovne vede, narodna ekonomija, juridične discipline etc.). Kjer ni tega, se pojavlja tudi v praksi na vseh plateh diletantizem. Seveda ne rabimo knjigorejstev, ampak mož, kakor jih lepo opisuje David Hume v uvodu k svoji razpravi o človeškem razumu: filozofov, ki bodo ostali z življenjem v zvezi in je bodo s svojim umom oplojali.

Tudi naše najmlajše vrste nam nudijo veselih upov za bodočnost. Dobro se zavedajo, koliko bo še treba storiti. Ravno med njimi je navdušenje za naše ideale največje. Zanimanje za vse važne probleme našega časa in za vse potrebe našega ljudstva raste kakor raste število naše inteligence; v naših akademskih društvih se veliko dela, čisti, izpopolnjuje. In zato trdno pričakujemo in vemo, da bo sestanek našega in hrvaškega katoliškega akademičnega dijaštva v Ljubljani prinesel zaželenih sadov in nas vse okrepil ter poživil.

Novi brambni zakon.

(Iz govora posl. Žitnika.)

Mažarske nakane.

V razpravi smo o zakonu, ki je po mojem mnenju v gospodarskem, socialnem, finančnem, političnem in državnoopravnem oziru najvažnejši med vsemi vprašanji, ki spadajo v področje državnega zbora. Upoštevajoč to izredno važnost tega vprašanja moram jako obžalovati, ker so nas prisilile razmere, da moremo z vso hitrico skleniti tako dalekosežen zakon, akoravno je bil nam načrt predložen približno že pred enajstimi meseci.

Ogrska vlada je meseca maja minolega leta državnemu zboru položila na mizo brambno reformo. Dolge mesece so ogrske stranke barantale in mešetarile z vlado ter uporabile vsa sredstva, da bi zopet izsilile nove koncesije za svojo politiko na škodo skupni armadi in monarhiji »ad majorem Hungariae gloriam«. In tako moramo danes Mažarom zopet odjenjati, kakor vedno od leta 1867.

Kakor nepričakovana strela je v tej visoki zbornici nedavno učinkovalo brzojavno poročilo, da je ogrska zbornica v teku 30 minut sprejela novi brambni zakon »en bloc«, brez vsake

izpremembe. Tisti mož, ki si je še nekaj tednov prej z Apponyjem in Kossutom izmislil zloglasno resolucijo glede rezervistov — s to resolucijo bi Mažari ob ugodni priliki ali razorožili monarhijo ali pa raztrgali armado in monarhijo — isti mož (Tisza) se je kar samooblastno povzpел do diktatorja in v zbornici proslavljal samega sebe kot rešitelja monarhije.

Nočem izreči sodbe o tem junakem činu. Sodbo pa si more vsakdo napraviti sam, ako navedem nekatere stavke iz govora grofa Tisze, ki jih je govoril kot ministrski predsednik na novega leta dan leta 1905: »V teh težavnih in kritičnih trenutkih in razmerah mora mažarski narod zbrati vso svojo moč, da more nastopiti v vseh velikih vprašanjih in doseči to, kar mora biti ambicija vsacega pravega Mažara. In ta ambicija je, da se težišče monarhije premika polagoma na Ogrsko, na mažarski narod. Monarhijo čaka še velika svetovnoizgodovinska naloga, njen obstanek in njena moč je za nas (Mažare) življenjsko vprašanje, zato je ambicija mažarskega naroda, da se težišče monarhije premakne na Ogrsko, da mažarski narod odločilno vpliva na akcije monarhije in v svojem zmislu odločuje velike cilje in koristi svoje domovine.«

Te besede Tiszove ne potrebujejo komentarja. Ta vpliv in te cilje, ki jih označi Tisza in jih zasledujejo vse mažarske stranke, pa morejo doseči le s samostojno mažarsko armado. Zato pa je tudi volivna reforma na Ogrskem politično in socialno vprašanje za oligarhijo, ki je z brambno reformo potisnila v kot volivno reformo. Iz politične zadrege je oligarhija napravila patriotsko čednost. (Pritrjevanje.)

Grof Tisza in njegovi somišljeniki slave zmago. S tem pa dokazujejo, da v istini vse mažarske stranke v boju proti Dunaju zasledujejo iste težnje in da so med mažarskimi strankami samo taktične, ne pa programatične razlike. (Pritrjevanje.)

In tako smo sedaj postavljeni pred izvršeno dejstvo, v položaj, da moramo brambni zakon sprejeti »tale quale«, brez izpremembe. Ako bi mi predruščili to ali ono še tako opravičeno in tudi za armado neškodljivo bistveno določbo, nastane nevarnost, da bi morali to za skupno državo in tudi za prebivalstvo važno vprašanje zopet odložiti. Prišli bi v drugo stisko in zagatali, da bi se morali sprijazniti s štirial petletnim provizorijem. (Tako je!) V tem slučaju, ki ni izključen, bi bila Avstrija na milost in nemilost izročena

na mažarski oligarhiji. Pod težo nove trgovinske pogodbe z Ogrji (1917) in definitivnega brambnega zakona obenem bi omagala avstrijska vlada, kakor vedno doslej, ker je usoda avstrijskega parlamenta v teh vprašanjih ta, da si ne more pomagati. (Živahno pritrdjevanje.) In že ta nevarnost sama je v toliki meri odločilna, da moramo odobriti brambni zakon navzlic raznim nedostatom. Ne z ozirom na vlado ali kake koncesije, ampak z ozirom na zahteve in koristi države, ki je nočemo izpostaviti novim notranjim krizam in tudi ne zasmehovanju in škodoželjnosti naših vnanjih sovražnikov. (Pritrdjevanje.)

Res je, da moramo za to imeti precej poguma z ozirom na napade svojih političnih nasprotnikov. Toda pribiti moram, da je dandanes za mnoge treba manj poguma navzgor nego navzdol. Mislim, da vedo gospodje, kaj hočem s tem reči. (Pritrdjevanje.)

Kdo je kriv?

Velikega vprašanja državne brambne predloge ne presojava s stališča politične stranke, ampak s stvarnega stališča državne potrebe in z ozirom na vnanjo politiko monarhije. In s tega stališča ne morem ugovarjati ministru baronu Heinoldu, ki je dne 10. t. m. naglašal v konvентu seniorov, da je »rešitev brambnega zakona naloga, ki ostane trajen mejnik v zgodovini avstrijskega parlamenta.« Tudi je umljiva vladna želja, da parlament hitro reši to vprašanje. Toda mnoge je iznenadil, da »neprijetno dirnil« ultimatum, ki ga je vlada izdala za parlament. (Tako je!) Priznam, da je nova zbornica navzlic svoji delovoljnosti potratila mnogo preveč časa, predno se je od lanskega leta prerila skozi goščo raznih strankarskih vprašanj in se zavedla svoje moči. (Klic: Glavna krivda pa zadene vlado!) Ravno to hočem reči. Ako smo sedaj v tej zaga-ti, je vlada s krivda, ki je samo prilično dvakrat opozarjala na brambno reformo. Človek mora skoraj sklepati, da se je hotelo Mažarom prepustiti prvo besedo, po kateri se moramo mi sedaj ravnati. (Tako je!) Ako je mogla vlada v zadnjem trenutku premagati velike ovire v brambnem odseku, bilo bi se ji to posrečilo gotovo tudi prej. In mi bi bili imeli priliko, v interesu prebivalstva in armade v zakonu popraviti razne nedostatke in pomanjkljivosti ter brez škode za armado mnogo določb bolj prilagoditi gospodarskim in socialnim razmeram prebivalstva. (Živahno pritrdjevanje.)

LISTEK.

Kako sem lovil defraudanta.

Spisal Peter Scher.

Bil sem od nekaj pristaš rafiniranih kriminalističnih teorij slovitega Sherlock Holmesa. Le moji prirojeni bojazni pred hrupom v javnosti je bilo pripisati, da nisem še nikoli nobenega onih velikih »slučajev« bliskovito razjasnil. Ob zadnji veliki bančni tatvini v Berlinu mi je pa pošla moja potrpežljivost. To ne sme iti tako dalje! Pomislite 260.000 K.

Holmesova teorija zahteva za začetek popolno brezudeležnost detektiva napram dogodku. Prebravi častniško poročilo, mora mojster ležati razkleknjen, z apatičnim obrazom na zofi, kaditi iz kratke pipe in strmeti v strop. Kupil sem si torej kratko angleško pipo in po kratkem hrkanju in kašljanju je šlo prav dobro.

Prvi dan po razglašenju tatvine sem kuril in bulil sedem ur v strop in ni me poparilo, ko sem pri večernem izprehodu zvedel, da tat še ni prijet.

Dobra stvar rabi svoj čas! sem si mislil sam pri sebi . . .

Moji možgani so začeli razburjeni vsled kajenja in strmenja v strop iskati defraudanta. Poklical sem telefonično svojega prijatelja Gulkeja ter ga prosil, naj pride takoj v nujni zadevi k meni.

Ko je Gulke vstopil, sem mu ponudil roko, in rekel: »Sedi, Watson . . .« Gulke je za trenotek osupnil, potem se je pa z resigniranim obrazom usedel.

Jaz sem nadaljeval: »Žal mi je, Watson Gulke, da je zopet tvoj želodec v neredu; ti bi moral iti vsak dan, tako kakor danes, malo čez polje na izprehod — to bi ti dobro delo!«

»Ampak, od kod ti veš — za božjo voljo . . .«, je jecjal Gulke, in videl sem z zadoščenjem, da so se mu redki, okoli pleše drapirani lasje, polagoma, toda sigurno ježili. Tako preplašen je postal Gulke vsled moje nadnaravne bistroumnosti.

Pasel sem se — kakor je to storil Sherlock Holmes ob takih prilikah vedno napram dr. Watsonu — za trenotek na njegovi grozi, potem sem pa rekel s prijaznim smehljajem: »Na tvojem

desnem črevlju je sveža zemlja — torej si bil na polju!«

Gulke je sklenil roke, oči so se mu malo izbulile in začel je jecjati: »Hudirja, hudirja — res je! Toda zakaj pokvarjen želodec?«

»Ti kadiš lahko cigaro, Gulke, to duham.«

Uničen se je zgrudil Gulke na stol in me opazoval plaho od vseh strani. Nato je začel govoriti o dnevnih dogodkih. Seveda je prišla velika bančna tatvina prva na vrsto. — Jaz sem kadil, se smehljaj in molčal.

Gulke je pripovedoval: »V stanovanju tega lopova so našli pismo njegove ljubice — Frida ji je ime . . .«

Pri teh besedah se je zvršila v meni izprememba. Jasnó sem čutil, da je prišel kritični trenotek, v katerem se vrši v možganih pravega Holmesovega kriminalista resnično razvozlanje problema. Skočil sem torej elastično pokonci in uprl svoj presunljivi pogled v Gulkeja.

»Tako — Frida«, sem rekel, »in kako se zove on — lopov — s krstnim imenom?«

»August, mislim«, je odgovoril

Gulke Watson, »ampak, za božjo voljo — kaj ti pa je?«

Razumnoževal sem bil — z mrzlično hitrostjo seveda — hektografično tucat listkov s sledečim napisom:

!!! August !!! Danes zvečer moram na vsak način s teboj govoriti. Prosim tričetrt na šest pred Potsdamskim kolodvorom. Znamenje bela roža. 260.000 pozdravov. Frida.

Te listke sem stisnil prebledelému Gulkeju v roko: »Inserat — v vse berlinske časopise — takoj — tu je denar — vzemi automobil — brez ugovora!«

Potisnil sem ga ven. Minuto pozneje sem zaslišal, da je odbesnel automobil. Meneal sem si — kar ne sme mojster nikoli pozabiti, če je bila rešitev problema tako daleč dozorela — veselo roke in se zleknil zopet na zozo.

Drugega dne sem postal nekoliko nemiren. Ker sem pa vedel, da ne sme detektiv na vrhuncu položaja izgubiti niti za trenotek svoje železne hladnokrvnosti, se mi je posrečilo, da sem svojo vihravost udušil. Kratil sem si čas s tem, da sem si predočeval natančno vse posameznosti ujetega tatu. Ker je bil fant mlad, bo prišel — o tem ni

Pomnožitev voj. novincev.

Omenil sem že, da je brambna reforma velike važnosti. Obsega gospodarska in državno-pravna vprašanja. V gospodarskem in socialnem oziru so posebno važne naslednje točke: 1. Pomnožitev vojaških novincev za skupno armado, dež. brambo in vojno mornarico; 2. aktivna službena doba; 3. olajšave vojaške službe; 4. podčastniško vprašanje in 5. stroški.

Vlada v svojih pojasnilih zakona in poročevalce navajata vzroke, zakaj mora naša država pomnožiti število vojaških novincev. Ne bodem ponavljal tega, ampak rečem le splošno: Moderna omika govori mnogo o človekoljubju, o nesebični skrbi za blagor bližnjega. In vendar imamo še daleč do pravega krščanskega človekoljubja v državi. Sebičnost še vedno prevladuje v zakonodajstvu in državnih dohodnih napravah. (Pritrjevanje!) Vsi mirovni kongresi in državne zveze doslej niso mogle ugotoviti ravnotežja med državami in narodi. Ne pretiravam, ako rečem, da je skoraj vsa zemlja ognjenik, in žrela njegova, iz katere odmeva strašen grom političnih in socialnih moči, komaj še pokrivajo državni. Hvale vredna so mirovna sodišča, toda večni mir je nedosegljiv ideal. Politično ozračje je nasičeno z elektriko, znamenje časa sta neodkritost in negotovost. Za angeljem miru hodi smrt krvavih vojsk. Še vedno velja stari pregovor: »Si vis pacem, para bellum«. Žrtve ljudi, opustošene dežele in neštete vsote denarja za vojske, vse to govori za to, da države rajši žrtvujejo za oboroženi mir in tako zabranijo strašne vojske.

Da pa ohranimo mir v teh razmerah, je dvoje potrebno: Dovolj močna in pripravljena armada ter mednarodne zveze. Le tisto državo, ki more v skrajni sili tudi z mečem braniti svoje koristi, iščejo in cenijo druge kot zavestnico. V Evropi so države Španija, Italija in druge, katerim se ni treba bati za obstanek. So pa zopet države kot Nemčija, Anglija, Francija itd., ki morajo vedno z vojaško silo varovati svoje naselbine in trgovino. Naša država pa je v sredi velikih in oboroženih držav. Po zgodovinskem razvoju in zemljepisni legi je naša starodavna država poklicana, da ima kot velenila svojo besedo in veljavo v evropskem političnem koncertu. Mogoče je, da smo prisiljeni braniti z vojaško silo celo obstanek naše monarhije. Najmočnejši vezi habsburške monarhije sta še vedno vladarska hiša in skupna armada. S tega stališča moramo presojati vprašanje, ali je dokazana potreba, da se pomnoži število vojaških novincev.

Olajšave in službena doba.

Novi brambni zakon določa razne olajšave za prebivalstvo. Prva in najvažnejša olajšava je dveletna služba pri pešpolkih. Kakor nam je pojasnil brambovski minister, bode okroglo 80 odstotkov pešcev služilo samo po dve leti. Jaz za svojo osebo in tovariši v odseku pa smo naglašali, da naj bi dveletna vojaška služba veljala vsaj za vse pešce. Seveda bi v tem slučaju morali pomnožiti število vojaških novincev še za več tisoč mož. Tako bi bilo sicer prizadetih več družin, toda vojaško breme bi bilo pravičnejše razdeljeno.

bilo za Holmesovega učenca nikakega dvoma — preoblečen kot čisto star mož: sivobelkasta brada, siva lasulja, očala in — seveda — upognjena hoja. Ljubi Bog, bilo je pravzaprav vsekako jako otročje, hoteti prevariti nas enega s takimi burkami!

Na tak način sem si kratil čas; bilo je pol šestih in že sem bil na Potsdamskem trgu. Pred kolodvorom nisem prezrl niti enega starih gospodov. Vsi so imeli nekaj v roki, eden paket, drugi palico — ampak bele rože nobeden. Ta okolnost me je napravila že skoraj nervoznega, kar vidim — bilo je natančno minuto po tričetrt, da prihaja na kolodvor bivši bančni uslužbenec.

Stal sem za trenotek kakor odrevenel — tako sem bil osupel, da se je ujemala vsaka podrobnost z mojim prorokovanjem. Na prsa mu je valovala bela brada, izpod klobuka je bilo videti debelo sivo lasuljo in tudi oči ni manjkalo. Takoj sem opazil, da se ni strinjala sveža mladostna barva obraza s tem starosivim okvirom. In če je bilo še treba dokaza, me je ta krasna dragocena bela roža, popolnoma pomirila.

Sedaj ni bilo več časa za obotavljanje. Zločinec je napravil ravno kretnjo, kakor bi se mu bilo zdelo kaj sumljivo in ujel sem njegov, nad vse prekanjeni pogled. Tedaj sem se vrgel nanj z namenom, da ga razkrinkam pred vsem svetom; prijel sem z levo

Ugovarjajo mnogi, da je v naši državi že zato nemogoča dveletna služba, ker je razlika med kulturami raznih narodov in bi manj izobraženih novincev v dveh letih ne mogli izvežbati za dobre vojsake. Jaz pa trdim, da za navadnega vojaka in za moštvo sploh ni potrebna visoka omika ali izobrazba, ampak prirojena inteligenca. In zato je omenjena trditev le prazen izgovor vojaških krogov. Zato sva predlagala s tovarišem Piškom resolucijo, da avstrijska vlada v dogovoru z ogrsko že v prihodnjem načrtu brambnega zakona za vse vrste vojakov v skupni armadi določi dveletno službo.

Z dveletno službo pa je v tesni zvezi vprašanje, kako je mogoče dobiti potrebno število podčastnikov. Veščaki trdijo, da postane vojak šele v dveh letih sposoben podčastnik, ki more tretje leto učiti in vežbati novince. Ako pa morajo podčastniki služiti po tri leta, potem morajo biti primereno odškodovani. (Minister pl. Georgi je zagotovil v zbornici, da dobe podčastniki za večletno službo višje plače in odpravnine. Dotični zakon že pripravljajo. Op. por.)

Največja trdost v zakonu je pa določba, da bodo morali mornarji služiti po štiri leta. Nemški brambni zakon iz leta 1901. je v tem oziru boljši. V Nemčiji velja za mornarje le triletna služba. Za mornarje po poklicu more nemška vojaška uprava skrajšati službo tudi do enega leta. Zato je pač naravno, da poslanci iz Dalmacije in ostalih primorskih dežel ne morejo glasovati za štiritletno službo pri mornarici. (Slov.-hrvaški klub je bil že pred tedni naročil svojim trem članom v brambnem odseku, da zahtevajo triletno aktivno službo mornarjev. Op. por.)

Govornik je predlagal naslednje resolucije, ki so bile soglasno sprejete: 1. »Vladi se naroča, naj vse potrebno ukrene, da bode že pred pretekom novega zakona za vojno mornarico vpeljana triletna služba. Dokler se to ne zgodi, naj se moštvo v četrtem letu službe v podporo njihovim družinam zvišajo dnevnine ali pa dovolijo plače, kakor jih imajo mornarji na trgovskih ladjah.

2. C. in kr. vojaški upravi se naroča, da je število častnikov v mornarici po narodnosti in jeziku primerno številu moštva. V ta namen naj se dijakom iz primorskih dežel na primeren način omogoči, da bodo mogli v večjem številu obiskovati mornarsko akademijo.

3. C. in kr. vojna uprava naj poskrbi, da bodo z ozirom na pretežno število mornarjev hrvaške narodnosti nove bojne ladije dobile tudi zgodovinsko in zemljepisno važna imena hrvaškega naroda.

Nadaljne olajšave so za enoletne prostovoljce. Posebno pa opozarja govornik na paragrafe 30., 31. in 32. (Paragraf 30. določa, da bodo vsi lastniki podedovanih kmečkih posestev uvrščeni v nadomestno rezervno. Ista olajšava velja po § 31. za vse edine sinove, oziroma zanje za delo nezmožnih očetov ali vdovelih mater, po smrti očetov za edinega vnuka in za edinega brata ali polbrata osirotelih otrok. Ta določba velja tudi za nezakonskega sina, ako vzdržuje svojo družino. Za delo nezmožen je po zakonu oče, stari oče ali tast, ko je do-

njegovo zapestje ter mu prashil silovito v brado, da mu odtrgam hinavski obesek: »A te imam, lopov!« ...

V tem trenutku se je zgodilo nekaj, na kar se le temno spominjam. Slišal sem doneči vsklik: »Nesramni cepec!« in čutil sem hkrati tako silen udarec na svoje lice, da je odfrčalo moje ponarejeno zobovje v širokem ločku čez glave litro zbirajočega se občinstva. Pet redarjev me je odvedlo, in še od daleč sem slišal glas starega, resnično starega moža jadikovati: »... in ti pride ta cepec, kteremu nisem ničesar storil, in mi izpulil pol brade!«

Tukaj čutim potrebo, da napišem celo vrsto vprašajev:

Sem se li navsezadnje vendar zmotil? Ali sem napravil napako v uporabi mojstrove teorije? Ali se je zmotil stari mož, morda pa je bil vendar mladi blagajniški tat?

Jaz tega ne vem. Kar vem, je samo to: da je bilo moje lice, ko sem dospel na policijo, močno zateklo, nadalje da so našli moje oboje na balkonu neke kavarne na Potsdamskem trgu, in končno da je uložena proti meni tožba radi dejanske razžalitve, iz katere se bom pa poceni zmazal, ker je Gulke Watson pod prisego izjavil, da sem se tik pred dogodkom nekam »čudno« vedel. Defraudantov pa nisem lovil nikdar več.

polnil 65 leto. Doslej je bila starostna meja 70 let. Kot edini sin, vnuk, brat ali zet velja, ako ima ta edinega brata, ki pa služi pri vojaki, če ni še 19 let star, ali pa je vsled bolezni za delo nesposoben. Tudi te določbe so olajšave.

Paragraf 32. pa pravi: Za vse tiste slučaje pa, na katere se ne ozirata prejšnja paragrafa, se določijo štirje odstotki vseh isto leto potrjenih novincev za nadomestno rezervno. Recimo, letos bi bilo potrjenih za vojake 154.000 mladeničev. Po novem zakonu bodo letos uvrstili v skupno armado in mornarico 136.000 mož. Ostane jih torej še 18.000. Ker so že prej odsteti vsi po paragrafi 30. in 31. za nadomestno rezervno in znašajo 4 % potrjenih 6160, torej jih ostane še 11.840 preko števila. Vsi ti pridejo (§ 37.) še povrh v nadomestno rezervno iz družinskih ozirov. Ako ima n. pr. za delo nezmožen oče ali vdova več sinov, ali so otroci brez očeta itd., bode po zakonu isti vmeščen v nadomestno rezervno, ki doma sam podpira družino. Vseh slučajev ni mogoče navajati v zakonu. Le tedaj bi se oblastva ne mogla ozirati na vse mogoče družinske razmere, ko bi slučajno isto leto v dopolnilnem okraju bilo premalo sposobnih nabornikov. Op. por.)

Jezik v armadi.

Govornik je nadalje s praktičnega stališča pojasnil pojem notranjega (uradnega), vnanjega službenega, poveljnega in polkovnega jezika ter nadaljeval: Kako naj častnik vežba vojake, kako naj jih vodi in poučuje, ako ne zna jezika, ki ga govori moštvo. On je mutast nasproti moštvo, vojaki pa gluhi nasproti poveljniku. V vojski n. pr. si poveljniki ne morejo pomagati samo s poveljnimi ali službenim jezikom. En sam bodrilen stavek v materinem jeziku navduši vojake do skrajnosti. Gotovo pa poveljnik doseže ravno nasprotno, ako n. pr. slovenskega vojaka psuje »Windischer Hund«.

Zato moramo obžalovati, da se zadnji čas tudi v vojaške kroge vriva politika. V slovanskih mestih mora častnik v kakem kotu čitati slovanski časnik (da se izogne sitnostim). Da častnik in vojak v aktivni službi ne smeta uganjati narodne politike, je jasno. Ko bi se to udomačilo v naši armadi, potem je uničena potrebna disciplina. Todega ne smenihče zahtevati od častnika ali vojaka, da bi zatajil svojo narodno zvestost.

V živem spominu so nam še besede cesarjeve, katere je (na mažarski naslov) pred leti izgovoril v znanem povelju na vežbališču v Galiciji. »Duh enotnosti in harmonije v armadi je ta, da spoštuje vsako narodno posebnost, odpravlja nasprotja in uporablja posebne vrline vsakega naroda v blagor velike skupnosti.«

Mučenje vojakov.

Govoriti sem hotel obširneje tudi proti mučenju vojakov, toda čas ne dopušča. Priznati hočem, da se te surovosti ne ponavljajo v toliki meri, kakor nekdaj, vendar pa se še vedno drže armade kot značaj. Dogaajo se še nečuvstvene stvari, ki jih javnost ne izve. Lansko leto sem moral osebno neke posredovati za slovenskega vojaka, ki je služil v nemškem polku in so ga nemški podčastniki živinsko pretepali.

Posrečilo se mi je doli na Mažarskem, da so reveža izpustili iz norišnice. V tako veliki organizaciji, kakor je armada, sicer ne morejo biti izključene nerednosti, toda surovosti in mučenje se morajo odpraviti. — Govornik je v tem oziru predlagal resolucijo.

Dvoboj.

Jako dolgo poglavje je dvoboj. Govornik je v resoluciji zahteval, naj vojaška uprava temeljito preuredi določbe za častne sode, da bodo dvoboji v armadi strogo prepovedani. To se je že zgodilo v angleški, škandinavski, ameriški in švicarski armadi. V Nemčiji feudalni vpliv še vzdržuje dvoboje. Pri nas pa velja še prisilni dvoboj v armadi navzlic božji in državni prepovedi ter etičnim zakonom. Naravnost surovo je, ako se mora častnik dvobojevati proti svojemu verskemu prepričanju ali pa sleči častniško uniformo. Dvoboj je nemoralen, surova navada iz časov ratežev. Kdor trdi, da je za dvoboj treba posebnega poguma, ta sam sebe vara. Pogumnejši je človek, ki svojega bližnjega reši iz vode ali ognja, nego bahač, ki se postavi pred pištolo, katere navadno zvrta luknjo v zrak. Več poguma nego dvobojevnik ima tudi isti, ki navzlic vsem predsodkom izpove svoje prepričanje proti dvoboju.

Mažarske zahteve in težnje.

Ker je bil med tem že potekel od predsednika govorniku koncem seje določeni čas, je moral govornik o državnopravnih vprašanjih v zvezi s § 3. in 43. brambnega zakona le v glavnih potezah označiti svoje mnenje. To pa je storil brez vednosti kluba popolnoma v svojem imenu in na svojo odgovornost. Izvajal je: Od leta 1848., posebno pa od l. 1867., torej na podlagi dualizma, se je habsburška država razvijala v taki smeri, da smo že v kritičnem stadiju. Ponesrečena državna ustava dualizma je zrahljala skupne vezi. Narodi obeh državnih polovic nimajo pravega skupnega zastopstva, v katerem bi mogli reševati skupne zadeve. Obsojeni so tako rekoč, da imata sedanja parlamenta le to pred očmi, kar narode loči, in ne onih vprašanj, ki družijo skupne koristi obeh drž. polovic.

Delegaciji, ki naj nadomeščata skupni zakonodajni zastop, kakor so to nameravali avstrijski pooblaščenici pri obravnavah z Ogrji, sta z ogrskega stališča le dva odseka obeh parlamentov. In ta naprava je spaka ali »monstrum« ter je nevzdržljiva. Zato je že v dualizmu položena kal mažarskih teženj po samostojnosti. Dualizem, kakršen je, nasprotuje že po svojem postanku večstoletni zgodovini habsburške monarhije in ovira ves njen nadaljni naravni razvoj. »Das ist der Fluch der bösen Tat, dass sie fortzuegend immer Böses muss gebären.« Ze deset let pozneje, ko je prvič bilo v avstrijskem parlamentu na dnevnem redu podaljšanje nagodbe z Ogrji, je pisal baron Helfert v brošuri z naslovom: »Revizija nagodbe z Ogrji« med drugim: »Dualizem iz leta 1867. ni organizem, ampak mehanizem najslabše in najokornejše vrste. Ta mehanizem škriplje in hrešči ob vsakem sunku. Splošno je prepričanje, da to ne more tako obstati. Le v tem si niso na jas-

Gespud dohtar Trillar iblansk žepan?

»Tu ni nič! Tu je en škandal, da ga nima para u sluvensk zguduvin! Clouk se ofra, se pifla nuč in dan, de b ga iz sojem govoram bl pilnu in de b se puštremu pred ldm, pol je pa tkula! Za kua sm žepan? A murde za tu, de me klerekalci zmerjaja, de me leberalci froclaja, de me lohka usak nahrul, kermu se lušta, de se martram in dajem ud sebe mast, čast m pa druh pužreja?! Fiks Laudon!«

Tku je lamenteru gespud dohtar Taučar unkat, ke je pršou iz Prage nazaj in trgu je u kavarn ene cajtenge, de sa kar pu luft letal koščki puperja, kokr de b bla kurjanduli korza.

»Kua jh je pa tku razjezl, gespud dohtar, de se tku gita? A jh je murde spet gespud Lončarič kej putegnu — — —«

»Holc mau! Kua men mar Lončarič? Ce ma on kej preveč hundertarju za revežem talat, nej jh tala; jest jh na bom talu in se spušu u tku navarne stave, ke že naprej vem, de b zgubul!«

»Kua jh je pa tku razakčl, de se nad cajtngam znašaja? Mal nej vode pijeja, de jm na u kašna žilca počla u glau; sej vidja, de sa use tku napete, de kar farba spreminaja.«

»Kua me je tku razkačl, prašaj? Tamla ukul koščke puber, pa jh skp uštuki, pol pa ber, pa uš vidu, de mam uržah, de se jezim«, udguvuru m je kar na kratk gespud dohtar Taučar in zasuku spoj stou tku, de m je kazu hrbet.

Jest sm biu res tulk ferbčen, de sm šou prost šter markerje, dva pikulita in pa še kasirka, de nej m pumagaja pu kavarn tiste pupirčke puberat, ke jh je gespud dohtar Taučar u soj jez pustu frčat pu kavarn.

U en ur in pu sma mel iz združem mučmi srečn use puperke skp nabrane in sma jh stresl na ene bilard. In zde se je pa začeu šele ta prau del, predn sma saj za sila use te puperke spet skup seštukal. Markeri in pikuliti sa seer ceu čas gudnal, de s na uja s tem glave belil, kasirka m ja je med delam pupihala; jest sm jm pa le zmeri delu kurajža in jm prpuvduu, de

nem, kako in od katere strani naj pride pomoč.

Te besede Helfertove imajo danes (po 44 letih) še večji pomen in večjo notranjo vrednost. Ali je sploh še katera važna določba v nagodbi, ki bi je Mažari ne bili že izrabili v svojo korist, zahtevali in tudi dosegli koncesije na naš račun in škodo skupne monarhije?

Paragraf 3. avstrijskega brambnega zakona iz leta 1889. se glasi: »Naloga skupne armade in mornarice je, da brani monarhijo proti vnanjim sovražnikom ter vzdržujeta red in varnost v notranjem«. Mažarsko besedilo pa je že tedaj govorilo o dveh državah. To je bila prva koncesija Mažarom v nasprotju z nagodbo, ker ta določa enako besedilo. Drugo koncesijo je bil izposloval meseca svečana t. l. bivši ministrski predsednik grof Khuen. V dogovorjeno besedilo paragrafa 3. je namreč poročevalec v dogovoru z vlado predlagal dostavek z besedo »monarhijo«: »to je obeh držav in njej pripadajočih dežel«. Te dve deželi sta Bosna in Hercegovina. Moje osebno in trdno prepričanje je, da je avstroogrška monarhija ena sama država z vseni atributi. Prvič najdete v državnih zakonih šele v nagodbi leta 1907., da ste Avstrija in Ogrska dve državi. Drugič pozna dve državi bančni zakon iz leta 1911. Tako Mažari tolmačijo nagodbo iz leta 1867., ki prizna eno samo nerazdeljivo državo.

O zloglasni resoluciji k § 43., ki so jo skovali grof Tisza, Apponyi in Kossuth, ne govorim dalje. V živem spominu so nam še dogodki, ko je grof Khuen dne 29. maja t. l. z vso moralno silo hotel od vladarja izposlovati to resolucijo. Nepozabne so besede vladarjeve, s katerimi je zavrnil to zahtevo, rekoč: »Jaz morem le tedaj izvrševati svoje vladarske dolžnosti, ako morem obenem izpolniti svoj dvojni poklic«, kot skupni vladar in najvišji poveljnik skupne armade. Z resolucijo pa bi bili Mažari s časom izvili armado vladarju iz rok. Odklonili bi vojaške novince, in v treh letih bi bili ogrski polki brez moštva, ker bi vladar ne dobil novincev in tudi rezervistov ne mogel poklicati v službo. »Ogrska armada«, katere pa ne pozna zgodovina, bi bila izročena na nemilost obstrukcije v ogrski zbornici.

Kako Mažari tolmačijo pragmatično sankcijo in nagodbeni zakon, priča med drugimi tudi grof Apponyi, ki je na kongresu v St. Louisu leta 1904. razlagal Amerikancem, da je bila Ogrska vedno samostojna država in se je šele leta 1867. združila z Avstrijo v personalno unijo. V tem govoru, ki je leta 1909. izšel v nemškem prevodu, trdi Apponyi, da more ogrski parlament vsak čas vso nagodbo z Avstrijo razpršiti v zrak. Tako govori bivši minister, ki je izdal ukaz, da se mora povsod zamenjati besedilo »avstro-ogrška monarhija« z besedami »Ogrska in Avstrija«. Poučno je tudi šolsko berilo za mladino, katero je odobril Apponyi kot naučni minister. To berilo proslavlja stare revolucionarje Rakoczyja, Zapolyo, Tökölyja in druge kot največje mažarske junake. dočim nesramno opisuje avstrijske vladarje od l. 1526. do pragmatične sankcije iz leta 1713. Tako se vzgaja mažarska mladina v sovraštvo do Avstrije. Narod mažarski je boljšega duha, le oligarhija ruje

proti Avstriji, da s časom pretrga realno zvezo.

Jugoslovansko vprašanje.

S paragrafom 3. brambnega zakona pa so v zvezi še druga važna vprašanja. Zakon pravi, da je armada poklicana, braniti proti vnanjim sovražnikom vse dežele pod vladarstvom Nj. Velikanstva. Med te dežele spada tudi Bosna in Hercegovina. Z bosanskim vprašanjem pa je v tesni zvezi tudi hrvaško in sploh jugoslovansko vprašanje. Ker mi določeni čas poteka, hočem kratko o tem izpregovoriti.

Zgodovina hrvaškega naroda je v tesni zvezi z interesi monarhije. Zato je naša dolžnost in pravica, gospodi v Budapešti glasno povedati, da niso sami gospodari v tej hiši. Mi nočemo biti jerobi Ogrum, nočemo braniti Mažarom, da se kulturno razvijajo v zakonitih mejah. Toda nikdar ne smemo pripustiti, da bi Mažari na tak silovit način zatirali hrvaški narod, ki je vedno zvesto služil vladarski hiši in državi. Strahovlada more vzgajati le odpadnike ali pa nezadovoljne življe. In odgovornost ne zadene hrvaškega naroda, ampak one faktorje, ki to dopuščajo. (Tako je!)

Nezaupnost in nezadovoljnost pa se more iz hrvaške banovine razširiti tudi na Bosno in Hercegovino. Ti dve deželi ste pač združeni z monarhijo, vendar pa brambni zakon ne pozna Bošnjakov in Hercegovincev kot državljanov, ampak samo kot deželane. Bosansko vprašanje ni še rešeno. In zakaj ne? Ker si Mažari prisvajajo »zgodovinske pravice« do Bosne in Hercegovine. Te pravice pa so ničeve. Ako bi s tega stališča presojali bosansko vprašanje, potem je naš cesar še danes pravi jeruzalemski kralj. O tem vprašanju sem obširneje govoril v odseku. Zato ponavljam to, kar je že vsem znano: Mažari bi se radi preko Hrvaške in Slavonije polastili še Bosne in Hercegovine, da pridejo v Dalmacijo do morja. Tako bi radi Avstrijo v Dalmaciji odrinili od Adrije in zaprli pot od Dunaja na Balkan.

Gospodje! Ali je kdo med nami, ki bi hotel in mogel mažarskemu narodu prisoditi to kulturno nalogo? (Klic: Stari lisjak Bilinski!) Da, gospod Bilinski je govoril o trializmu. V zadnjem trenutku pa je zasukal svoj plašč, ker se je ustrašil Mažarov, ki so mu stali za hrbtom.

Trializem je pereče vprašanje. Beseda »trializem« je za mnoge stranke v tej zbornici strašilo. Toda trializem je že tukaj, mi že imamo tretje državno telo. Sedaj je treba dobiti le pravo obliko, kako bode mogoče to tretje državno telo državno pravno združiti z monarhijo. Pri tej točki izrazi govornik svoje o se bno mnenje, katero pa prav nič ne nasprotuje ideji trializma, nasprotno. Op. por. Govornik namreč izvaja: Splošno je že prepričanje, da je dualizem v sedanjih svojih oblikah za daljšo dobo nevdržljiv, kakor sem že naglašal preje. Reforma dualizma, to je, nagodbe z ogrsko državno polovico je nujno potrebna. (Mi imamo skupno državo in skupno armado le na desetletne obroke, ki jih določajo Mažari!) Delegaciji, ki naj nadomeščata skupni, osrednji parlament za pragmatične zadeve, sta le dva odseka. Ta, sedanja oblika dualizma je spaka, nestvor ali »monstrum«, kakor so že baron Hel-

fert in drugi za njim označili ta državni tem. zakon. S tega stališča sem v odseku predlagal resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta. (Resolucija se glasi v bistvu: »Pragmatična sankcija je podlaga za nerazdeljivo in nerazkušljivo skupnost in enotnost vseh, pod žezlom vladarske hiše združenih kronovin in za velemoč združenih kronovin; tega drž. temeljnega zakona ni omejil ali razveljavil noben poznejši vladar iz habsburške vladarske hiše; tudi cesarski patent z dne 1. avgusta 1804 je slovesno proglasil pragmatično sankcijo kot priznano pravno podlago; oktoberski diplom iz leta 1860. je dalje proglasil pragmatično sankcijo kot neizpremenljiv hišni (habsburški), državni in temeljni zakon; cesarski patent z dne 26. svečana 1861 je uravnaval le obliko, kako naj se obravnava skupne zadeve vseh kronovin monarhije; državni temeljni zakon z dne 21. grudnia 1867 pa ni razveljavil starejših državnih zakonov, ampak jih le dopolnil; z ozirom na vse to, se vladi naroča: Pri vsaki priliki naj vlada skrbi, da se bodo vsi zakoni glede skupnih zadev (monarhije) tolmačili in izvrševali strogo v duhu pragmatične sankcije, posebno pa z ozirom na enotnost skupne armade.«)

Ker torej oktoberski diplom še ni razveljavljen (dasi so ga Mažari odklonili), zato bi bilo mogoče, da se uveljavi ta drž. tem. zakon, ki za skupne zadeve določa osrednji državni zbor za vse kronovine. V ta osrednji parlament bi tudi Bosna in Hercegovina pošiljali svoje zastopnike. S tem pa jugoslovansko vprašanje ni še rešeno. Storjen bi bil šele začetek ali prvi korak. Odrpta pa je v tem okviru pot do trializma ali združenja jugoslovanskih pokrajin. To vprašanje, katero sem le sročil, ni bagatela. Vprašanje je jako resno in važno. Vlada naj ne čaka, da pride zopet v zagato, ko je že prepozno.

Ali je mogoče rešiti to vprašanje? Mogoče je in tudi mora biti mogoče. Ramo ob rami so se vsi avstrijski narodi borili na stoterih bojiščih za skupno idejo. Na mnogih gomilah, pod katerimi počivajo kosti vojakov različnih narodov, mogli bi postaviti napis: »Edini do smrti.« Ali bi se ne mogli zediniti tudi živi narodi za skupne koristi? Ali ni mogoče vsaj premirje? To je mogoče, toda poznati in razumeti se moramo. Vsi avstrijski narodi, tudi najmanjši, so že davno odrasli otroškim čevljem. Noben narod ne bode več prenašal tujega jerebstva. (Priprjevanje.) Ako postane to prepričanje splošno, potem moremo reči: Dovolj je prostora za vse narode pod streho vladarske hiše; premeniti in urediti je treba le hišni red, kakor to zahtevajo sedanje razmere in potrebe. V državni ustavi samo priznana ravnopravnost mora postati dejanje. Resni možje vseh narodov so prepričani, da mora čimprej v Avstriji biti rešeno narodno vprašanje. In če dosežemo vsaj premirje med narodi v raznih kronovinah, potem more postati Avstrija močna in edina tudi nasproti mažarskim zahtevam. Potem bode avstrijski parlament mogel v skupnih državnih zadevah uveljaviti svojo voljo. In če se to zgodi že z bodočim brambnim zakonom, bode mo mogli reči s pesnikom o skupni armadi: V tvojem taboru je Velika Avstrija! (Živahna pohvala.)

„Mesna hranilnica ljubljanska“ in „Narodni dom“.

Mestno hranilnico ljubljansko je ustanovila mestna občina na podlagi sklepov občinskega sveta z dne 31. marca 1882, dalje 11. septembra 1883, 5. maja 1884 in 31. marca 1885. Za obveznosti Mestne hranilnice je mestna občina ljubljanska prevzela splošno poroštvo in sicer na podlagi deželnega zakona z dne 8. novembra 1886 dež. zakon št. 27. To poroštvo mestne občine ljubljanske je še danes v veljavi, ker Mestna hranilnica nima dovolj visokega rezervnega zaklada.

Ker tedaj ljubljanski davkoplačevalci s svojimi davki jamčijo za obveznosti Mestne hranilnice, je za vsakega ljubljana zanimivo zvedeti, kako se s hranilničnim denarjem posluje. Za danes se omejimo samo na to, kako je Mestna hranilnica ljubljanska posodila denar ljubljanskemu »Narodnemu domu«.

»Narodni dom« je sezidan s prispevki vsega slovenskega naroda. Spominjamo se onih časov, ko se je pobiralo pri vseh Slovencih, bodisi te ali one stranke takozvane prve krone in druge prispevke. Kako se je ta denar porabil, koliko se ga je zazidalo, koliko v druge namene oddalo, tega še danes ne vemo, pač pa nam je znano, da je ljubljanski Narodni dom, čeravno sezidan iz denarja vseh slojev in vseh strank, hiša, v kateri nima mesta kdo drugi, kakor ljubljanska frakarija s Sokoli vred in pa soc. demokracija. Za naše pristaše tam ni prostora! Ko je pred nekaj leti glasbeno društvo »Ljubljana« dobilo odbor, sestavljen iz zastopnikov obeh strank, liberalci niso imeli hitrejšega, kakor odpovedati »Ljubljani« prostore.

Razume se ob sebi, da hiša, v katero imajo dostop samo liberalci in soc. demokrati in ne vse stranke, ne more prinašati tolikih dohodkov, kakor če bi bili prostori Narodnega doma na razpolago tistim, ki več plačajo, pa naj se prištevajo katerisibodi slov. stranki.

Stal je Narodni dom zelo veliko, zazidalo se je vanj brezmejno denarja, zlasti draga so bila stopnjišča. Če pa se danes vpraša, koliko je Narodni dom vreden, bo moral vsakdo priznati, da niti desetine tega, kar se je vanj zazidalo. Vrednost hiše v mestu se da določiti samo po najemninah. To je takozvana najemninska vrednost. Če kdo da na hišo posojilo, mu sme biti mero-dajna samo najemninska vrednost. To velja ne samo o zasebnih hišah, ampak tudi o Narodnem domu. Kot vrednost Narodnega doma se ne more smatrati denar, ki se ga je vanj zazidalo, ampak to, kar danes Narodni dom na dohodkih v resnici prinaša.

Tako določena vrednost je edino dopustna podlaga za denarne zavode, ki posojajo denar na hiše, zlasti velja to tudi za Mestno hranilnico ljubljansko. § 25. št. 1 sedaj veljavnih pravil Mestne hranilnice ljubljanske pravi, da sme ta denarni zavod porabljati vloge in svoje lastno premoženje tako, da jih obrestonosno posoja na nepremična posestva s sirotinsko (pupilarno) varnostjo. Na nepremičnine sme tedaj Mestna hranilnica posojati samo proti pupilarni varnosti. Pri hišah veljata dve tretjini ali k večjemu tri četrtine najemninske vrednosti kot podlaga pupilarne varnosti. Nastane vprašanje, če se je pri ljubljanskem Narodnem domu Mestna hranilnica držala te jasne določbe svojih pravil.

Narodni dom ljubljanski je vpisan v zemljiški knjigi tukajšnjega c. kr. deželnega sodišča pod vlož. št. 177 davčne občine Kapucinsko predmestje. Na tem vložku najdemo vknjižene sledeče dolgove:

Iz dolžnega pisma od 18. julija 1895	140.000 K
za varščino	6.000 „
Iz dolžnega pisma od 26. julija 1896	40.000 „
za varščino	2.000 „
Iz dolžnega pisma od 10. decembra 1897	60.000 „
za varščino	2.400 „
Iz dolžnega pisma od 2. septembra 1902	30.000 „
za varščino	1.000 „
Iz dolžnega pisma od 9. oktobra 1905	10.600 „
za varščino	400 „

skupaj tedaj 292.400 K.

Varščina se navadno ne smatra kot dolg, v tem slučaju jo pa zato navajamo, ker nam je znano, da so zneski, ki so vknjiženi kot varščina, postali že pravi dolg. Varščina je namreč namenjena za pokritje onih obveznosti, ki ne vživajo enake prednosti z glavnico, zlasti za več kot tri leta zaostale

se brez muje še čel na ubuje, tulk časa, de sma pugnral, de se te cajtge imenujeja »Neues Tagblatt« in de je u nh en telegram iz Prage, in de je le ta telegram mogu gspud dohtar Taučarja tku na kojna spraut, de ni iz nim pametne besede za guvort.

Iz tistmo koščkam pupirja sm se iz velika previdnastja prbližu gspude dohtar Taučari:

»A tula jh je spraul tku u lft, gspud dohtar?« prauš sm punižn in biu zraven zmeri tku prpraulen, de b lohka hitr zbejžu, če b blu treba.«

»Pukaž sm!« sa zarežal nad mana in roka se jm je tku tresla, ke sa m uzel pupirček iz roke, kokr trepetlika. In ke sa pugledal pupirček bliži, sa se jm spet žile napele na čel in vrgl sa pupirček pu miz iz taka jeza, de b se gvišn na drobne koščke razletu, če b biu iz brciana.

»Kua pa družga!« sa zarežal spet nad mana in me tku grdu pugledal iz-pud čela, kokr de b se za Krimam zablskal. »A na u tu jezil čluveka, če s tulk prazdene de rata žepan, pol ke je žepan, pa tkula ene takele cajtenge enga kar teb nč men nč udstauja ud žepana in nardeja družga za žepana, ke je tulk za žepana ket en vou za dir-kajne? Tle ber: »Bürgermeister Doktor Triller« — in spet: »In Vertretung der Stadt Laibach Bürgermeister Doktor

Triller — — —*). Hodi pu biks! Če večkat tu berem, bl me jeza grab — — —«

»A je uredn, de se za tu jezeja? Puprauk, uradn puprauk iz mestnem štemplnam nej pošleja ke, in puveja, de dohtar Trillar ni nuben žepan in de tud nekol ma bo, pa u use spet dobr in uni uja spet žepan.«

»Uradn puprauk, prauš? Kua pa nuca uradn puprauk u tela cajtge, Buh ve kulk družeh cajteng je nesl glih tu med ldi, ke jest še zajne na vem. Sej vem, kuku delaja cajtenge, kuku prepisujeja in strižeja ene iz drugeh; sej videm, kuku delaja pr »Slu-venskem Narude!« Če jest desetkat pošlem uradn puprauk, na meljone ldi pu svet u pa le še zmeram držal dohtar Trillarja za žepana, mene pa za ena nula. Pa še dvakat za vrstjo sa te mr-cine naredle dohtar Trillarja za žepa-na; tu pride men glih tku naprej, kokr de b en dohtar Taučar še na eksesteru na tem svete, še mn pa na iblanskmu rotuže. A ni res?«

»Hedu je res tu in pa narodn. Kdu pa mislja, de je tega uržah. A mislja, de je redehter tu pu soj glau naredu? A sa murde kej skregan iz temu redehterjam, de jm je taka barufa našpilu?«

*) Župan doktor Triller — kot zastopnik mesta Ljubljane župan doktor Triller.

»Kua um skregan; nč nism skregan in če ti misleš, de je mou redehter tle roka u špil, se hedu moteš!«

»Kdu pa če druh tu nardet?«

»Kdu? Ti še prashaš! Kdu pa če druh tu nardet, če nč dohtar Trillar sam!«

»Kaj m na puveja?«

»A se teb tu tku čudn zdi, če dohtar Trillar lepu na tihem stop h telegrafe in telegrafera na use sorte cajtenge, tku pa tku? Prec pu te slau nast sma ga tku enkat enmal pugrešl; no, pa sma mislel, de je stopu gvišn kam na stran. No, zdej sa se m pa uči na stežaj udprle; zdej pa vem kam pes taca muli. Tu je sama reklama; čs: lde uja rekl: če maja že pu celmo svete dohtar Trillarja za žepana, za kua b ga pa pol še u iblan na mel? No, pa tku lohku glih na u šla ta reč, prijatu dohtar Trillar! Ti mene še na puznaš! Mej Laudan! Ze drgačne tiče sm ug-nou, de sa m iz roke jedl, pa um tud tebe! Žepan pa ti na uš nekol; žepan že ne! Jest b na reku čez dvakat, de je on še clu Lončariča nakajfu, de nej me frocla s tistem pet stu kroncam; čs: uma vidl če jh u dau za mestne reveže; če jh na u tou dat, uma pa rekl, de je umazan, de se mu še mestu reveži na smilja, in tak člouk ni za žepana! Men verjem, de u tku. Uš vidu, še spounu se uš na moje besede,

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

obresti. Obresti od gorenjih posojil so pa že toliko časa na dolgu, da so vse varščine izčrpane. Če je že v več kot tri leta zaostali obrestmi vsa varščina izčrpana, moramo k gorenjemu dolgu priručnati še triletno obresti, ki ima isto prednost kot glavica. Od vknjižene glavice po 280.600 K znašajo 4 in pol odstotne obresti na leto okroglo 12.600 K ali za tri leta 37.800 K, kateri znesek je treba priležati k gorenjemu dolgu po 292.400 K, tako da znaša danes terjatev Mestne hranilnice ljubljanske proti Narodnemu domu skupaj nad 330.200 K.

Da bi se pokrila samo bremena od vknjiženih glavnice, to je letne obresti po 12.600 K, bi moral Narodni dom prinašati kosmatih dohodkov vsaj 22.600 kron, od katerih bi pripadel približno znesek po 10.000 K*) na redne vzdrževalne stroške, ostanek po 12.600 K pa na obresti. S tem bi pa bile plačane samo obresti in ne tudi amortizacijska kvota. Če naj bi se ta dolg potom amortizacije odplačeval, bi se morali kosmati dohodki zvišati vsaj za en odstotek vknjiženih dohodkov, to je za okroglo 2800 K. Če bi torej prinašal Narodni dom letno kosmatih 25.400 K, bi bilo komaj upanje, da se dolg obrestuje in odplačuje.

V tem slučaju, če bi namreč Narodni dom nosil letno kosmatega dohodka 25.000 K, bi bila komaj krita podlaga za dana posojila po 280.600 K. Te podlage pa ni zamenjati s tem, kar Mestni hranilnici predpisuje § 25., št. 1 njenih pravil, kajti pri kosmatih dohodkih letnih 25.400 K bi bilo dano posojilo po 280.600 K na celo najemninsko vrednost »Narodnega doma«. Z drugimi besedami: Če bi Narodni dom nesel na leto 25.400 K, bi znašala njegova najemninska vrednost 280.600 K; ker pa § 25., št. 1 pravil določa, da se smejo dajati posojila le na pupilarno varnost, bi se smelo na Narodni dom posoditi k večjemu 210 tisoč kron, če bi 25.400 K na leto donasal.

V resnici pa Narodni dom ne prinaša kosmatih dohodkov niti 10.000 K. Kolikor smo mogli dognati, plačuje restavracije najemnine okroglo 1100 K Narodna čitalnica 2000 » Sokol 1800 » Pevsko društvo »Slavec« 400 » Slovensko planin. društvo 280 » Slov. trg. društvo »Merkur« 600 »

Skupaj 6180 K.

K temu pridejo še dohodki dvarane okroglo 600 »

tako da ima v najugodnejšem slučaju Narodni dom letnih kosmatih dohodkov 6780 K — v ali če to številko zaokrožimo nazgor 7000 K — v

Tem kosmatim dohodkom nasproti stojijo stroški:

Iz volilnega imenika prvega razreda zadnjih občinskih volitev dobimo, da plačuje Narodni dom direktnega, občinskim dokladam podvrženega davka 1251 K 35 v mestna in deželna doklada znaša približno 1000 » — » vodarina, gostaščina in vojaška nastanitev 650 » — » Poleg tega je Nar. dom podvržen pristojbinskemu ekvivalentu, ki gotovo ni nižji kot 450 » — » če k temu priračunamo stroške vzdrževanja, ki znašajo vsaj 3000 » — » in nagrade za razno osobje (hišnik in drugi) 600 » — »

najdemo, da ima Narodni dom na leto stroškov 6951 K 35 v ali okroglo 7000 K.

Iz primerjanja stroškov z dohodki se vidi, da so stroški v resnici višji kot dohodki ali recimo v najugodnejšem slučaju se stroški krijejo z dohodki.

Kdo pa plača obresti in amortizacijo kvoto Mestni hranilnici ljubljanski za znanih 280.600 K posojila? Po gorenjem računu je jasno, da Mestna hranilnica ljubljanska od Narodnega doma do danes ni dobila niti vinarja obresti plačanih, ker jih ni mogla dobiti, ker je bil Narodni dom vedno v takem položaju, da so se komaj krili stroški z dohodki. Če je pa kljub temu tu ali tam dobila par kron, je čisto gotovo, da Narodni dom ni bil niti enkrat v stanu plačati letne obresti in amortizacijo kvote.

Kaj sledi iz tega?

Prvi sklep iz teh števil je, da se je Narodnemu domu dovolilo 280.600 kron brez prave vrednostne podlage in proti jasnim določbam § 25. 1, hranil-

ničnih pravil. Radovedni smo, kakšno vrednostno podlago je napovedalo upraviteljstvo Narodnega doma Mestni hranilnici takrat, ko je prosilo za gorenja posojila, kajti, da je moralo neko vrednostno podlago naznaniti upravnemu odboru Mestne hranilnice, je jasno, ker bi sicer moral cesarski komisar proti dovolitvi oziroma proti izplačilu posojila ugovarjati.

Drugi sklep je, da če ostane Narodni dom pri dosedanjih letnih dohodkih, bo Mestna hranilnica ljubljanska vsako leto na obrestih najmanj 12.600 kron izgubila. Liberalna gospoda, ki ima Narodni dom v najemu, je dolžna oskrbeti Narodnemu domu toliko dohodkov, da se bodo kriline samostroški, ampak tudi plačevali obresti z amortizacijo kvoto vred.

Če se pa to ne bo zgodilo, potem je dolžnost Mestne hranilnice ljubljanske, da žene Narodni dom na prodajo in se tako obvaruje ter reši vsakoletnih izgub po 12.600 K. Boljše je, da se nekaj dobi, kakor da bi se ves denar poizgubil!

Posebno opozarjamo občinske svetnike Slovenske Ljudske Stranke, da zahtevajo od župana, naj jim oskrbi točne in natančne račune o dohodkih in stroških Narodnega doma. Daje naj jim oskrbi pojasnila o tem, če in koliko obresti je znabit Narodni dom plačal. Tu je treba javnosti predložiti odprte knjige in jasne račune. To ni samo v interesu Mestne hranilnice ljubljanske, ampak tudi v interesu mestne občine ljubljanske, ki je prevzela garancijo za obveznosti svoje hranilnice.

Mislimo, da bo moral prav resnog. cesarski komisar poseči tu vmes, pregledati račune in zahtevati remediuro.

Ob koncu še malo opozoritev o tem, kako so se posojila dajala. Iz tega se namreč posname, kakšno je bilo gospodarstvo v Narodnem domu. Recimo, so se prvi trije zneski po 140.000 kron, 40.000 K in 60.000 K izdali za stavbo, to je za dograditev Narodnega doma kot primanjkljaj k nabranemu skladu. Kaj je potem z onimi 30.000 K, ki so se najele leta 1902 in kaj je z onimi po 10.000 K ki so se najele leta 1905? V tem letih se na Nar. domu ni nič izpremenilo, nič izboljšalo, ni bilo nobenih investicij, a se je vendar najelo in gotovo tudi izdalo 40.000 K. Mislimo, da gremo prav, če trdimo, da je Mestna hranilnica dovolila posojilo v pokritje zaostalih obresti. Kako pa je z obrestmi od leta 1905 naprej, za to bo moral dati pojasnila gosp. župan.

† Dr. K. Štrekelj.

V nedeljo, dne 7. julija, je osirotela druga stolica za slovansko jezikoslovje na vseučilišču v Gradcu: umrl je profesor dr. K. Štrekelj, ki je bil nje pones in dika. Na njej je deloval kot izredni in pozneje kot redni profesor nad petnajst let. Zasedel jo je leta 1897. po prezgodnji Oblakovi smrti in jo proslavil s svojimi predavanji in s svojimi deli daleč preko mej svojih rojakov. Njegovo ime je zaslovelo ne le med ysemi Slovani, temveč tudi med Nemci in še drugimi našimi sosedi. Ali kakor Oblaku tako tudi njemu ni bilo usojeno, da bi bil učil ž nje dalje časa. Sredi najmarljivejšega dela, v cvetu moške dobe 53tih let, ga je ugrabila kruta smrt. Bolehal je že dve leti, in opasna ledvična bolezen nam ni dajala mnogo upanja, da bi popolnoma ozdravel. Zadnje mesece je bilo čuti, da se mu je stanje nekoliko zboljšalo; tako hitre katastrofe torej nismo pričakovali in zato nas je nenadna vest o Štrekeljevi smrti presenetila.

S Štrekeljem je legel v grob eden najodličnejših slovanskih jezikoslovcev. Za njim ne žaluje samo slovenska znanost, temveč jezikoslovna veda sploh. S svojimi študijami ni obogatil rajnik samo slovanskega jezikoslovja, temveč je prispeval mnogo tudi romanistični in germanistični jezikovni znanosti s tem, ko je mnogo njihovim besedam pokazal slovanski izvor in slovansko domovino.

Najljubše polje je bila Štrekelju etimologija, kjer je v toliko razpravah tolmačil izvor in domovino slovanskih besed in kazal, kaj smo Slovani prejeli od svojih sosedov. Toda pri tem je našel tudi nebroj slovanskih in slovanskih besed, ki so jih naši oholi sosede, Madjari, Romani in Nemci jemali od nas. Na tem polju je dosegel dr. Štrekelj tako lepe uspehe, da med slovanskimi jezikoslovci nima para. Posebno

pozornost je vzbudila med Nemci njegova razprava: »Slovanski elementi v besednem zakladu štajerskih Nemcev«, ki so jo germanisti jako upoštevali.

Poleg etimologije se je dr. Štrekelj največ bavil z zgodovino slovenskega jezika. Pisal o tem ni mnogo in rezultate svojega dolgotrajnega študija je obelodanil le v svojih predavanjih. Preiskovanja zato tudi še ni završil in je z razpravami o tem predmetu vedno odlašal, dasi si je pridobil v tem že jako obsežno znanje. Ako nas slutnja ne vara, bo njegova literarna ostalina v tem oziru najbogatejša in najbrž zrela, da se natisne.

Zelo mnogo časa je posvetil tudi študiju o slovenski folklori in narečjih.

Odlikoval pa se je Štrekelj tudi v drugih panogah slovanskega jezikoslovja in je kazal povsod temeljitega znanja. Do tolikega jezikoslovnega obzorja mu je pripomogla izredna marljivost in uprav kraševska žilavost. Tičal je leto in dan v svoji knjižnici, živel je od ranega jutra do poznega večera samo znanosti. To mu je tudi nakopalo smrt. Preveč je delal in se premalo gibal. Za izprehode in počitek ni mogel najti časa. Mnogokrat mi je tožila njegova blaga gospa, da ga ni mogče odtrgati od dela in spraviti na izprehod. Izgovarjal se ji je vedno, da ne utesi.

Njegova zabava je bila edino knjižnica. V svojem stanovanju si je odločil posebno sobo, kjer je napolnil vse štiri stene visoko do vrha s knjigami. Za knjižnico je žrtvoval velikanske vsote, v njo je vtaknil vse svoje premoženje. Mnogokrat mi je rekel: »Drugega premoženja razun tele knjižnice nimam.«

Izredna delavnost pa Štrekelja ni ovirala, da bi ne bil opravljal svojih verskih dolžnosti. Bil je prepričan katolik in je kazal svoje prepričanje v vsem svojem življenju, nastopu in delu. Kot katolik je tudi umrl in to tolaži nas, njegove častilce, ob nenadni in toliko bridkejši ločitvi od tako ljubljene učenjaka.

Dr. A. B.

Tedenski pregled.

Kranjski deželni zbor bo najbrže te dni sklical h kratkemu zasedanju. — Baron Schwegel je odložil deželnozbornski mandat kranjskega veleposestnika; klub ustavovernih veleposestnikov v kranjskem deželnem zboru je namesto njega izvolil za predsednika grofa Barbota, za namestnika pa grofa Margherija. — Skupni ministrski svet se je začel danes vrniti na Dunaj. Vojni minister je zahteval do 300 milijonov novega izrednega kredita za nove topove, kar je pa ministrski svet z ozirom na neugoden položaj na Ogrskem odklonil. Vojna uprava si bo sedaj po drugi poti skušala zagotoviti zahtevana sredstva. — Cesar Franc Jožef I. vlada sedaj že 63 let, 7 mesecev in 11 dni ter je prekosil celo vladanje pokojne angleške kraljice Viktorije, ki je vladala 63 let, 7 mesecev in 2 dni. — Sveti oče Pij X. je vsled velike vročine nekoliko obolel. — Volilno reformo, ki sloni na poroču, je sprejela francoska zbornica. — Za predsednika ameriških Zedinjenih držav kandidira demokratična stranka dr. Wilsona, guvernerja v New Jerseyu. — 249 milijonov prebika izkazuje Nemčija v računskem zaključku za leto 1911. — V Srbiji so aretirali pet avstrijskih častnikov, ker so jih sumili vohunstva; izpustili pa so jih takoj naslednji dan. — Na smodnišnico v St. Vidu na Glini so neznanzi zlikovci nameravali napad, a jih je vojaška straža o pravem času zapazila in streljala. Neznancem se je posrečilo uiti. — Na artillerijskem strelišču v Orkenju pri Budimpešti so 8. t. m. preizkušali nov Erhardov top. V topu pa je razletela z ekstrasitom napolnjena kroglica in top raznesla. Ob tem je bilo ubitih šest vojakov in mnogo ranjenih. — Ogrski poslanec Kovacs, ki je v državnem zboru streljal na zborničnega predsednika Tiszo in potem še nase, je toliko okrevljal, da so ga sedaj prepeleli v zapor. — Dunajski občinski svet je sklenil, da bo odslej jemal v mestno službo izključno le Nemce. To pomenja hud udarec zlasti za dunajske Čehce. — Novo cerkev sv. Jožefa pri oo. jezuitih v Ljubljani so pričeli graditi. — Nov predor za cestno železnico v Trstu se v kratkem odpre pri sv. Vidu kot nadaljevanje tunela pod Montuco. — Umrli so: v Ljubljani soproga deželnega oficijala gospa Marija Fortič; v Ljubljani postajenačelnik v pok. g. Fran Sterle v 71. letu starosti; vpokojeni nadsprednik Anton Mayer v Ljubljani; na Ježici nadučitelj g. Tavčelj; na Dolenskem kolodvoru v Ljubljani ga. Marija Pezdin, stara 68 let; v Trstu blagajnik kreditne banke 64letni Anton Guštin; v Prečni posestnik z Daljnega vrha Jožef Murgelj; na Kontovelju 88letni Lovrenc Danev; na Vranskem ga. Elizabeta Cizej v 64. letu starosti. — Hotel Dobrava v Radovljici je kupila ga. Terezina Kamenšek za 28.000 K. — Za zgodnji krompir so dobili letos goriški kmetje po prizadevanju »Gospodarske zadruge« v Vrtojbi pri Gorici prav lepe denarje; posamezen kmet je prejel po 5000 do 6000 K. Liberalni kapitalisti so grozno hudi, ker jim je zadruga masten dobiček pred nosom odvezla in ga zagotovila kmetom. — V Pulju so zapli te dni bivšega vodjo mestnega vodozaprta in plinarne inženirja Lebana. Sedaj so pod ključem vsi predstojniki mestnih uradov, 24 po številu, in čakajo zaslužene kazni. — Cerkevno blagajno so odnesli neznanzi tatovi iz praznega vikarijskega poslopja v Sovodnjah. Denarja, hranilnih knjižic in obligacij je bilo v blagajni za 10.000 K. — Toča je pobila po občinah Kotmaravca, Zihpolje, Podgora, Borovlje, Glinje, St. Marjeta in Rožni dolini in po več drugih krajih. Uničeni so prav vsi prideiki, celo okna in strehe je toča potrla. — Požar je 8. t. m. popolnoma uničil domove štirih posestnikov v Podbežah pri Podgradu v Istri. Škode je nad 40.000 K, pogoreli pa so

bili le za male svote zavarovani. — Strela je 10. t. m. užgala Trkarjevo hišo v Kalu v Baski dolini; ogenj se je nato razširil še na druge hiše in je štirim gospodarjem vse do tal pogorelo. — Na Moravskem je potolkla toča v hostinskem in bistriškem okraju; žetev je uničena. — Toča je uničila polja in vinograde v požeški županiji, v Brodu na Savi, Orlovcu in bližnjih krajih. — Železniški delavec Maks Erhard iz Štajerskega je oropal in smrtonovarno ranil 80letno Nežo Jurman v Gabru pri Metliki, Erharda so zaprli. — Proces proti neapoljskim kamoristom v Viterbu se je te dni končal. Kamoristi so obsojeni od 5 do 30 let ječe. Obsojenci so besneli, eden si je celo z neko stvarjo pretrgal žile na vratu, da mu je kri curkoma švignila iz rane. — 600 kg dinamita je eksplodiralo v Noblovi tovarni v Aviglianu blizu Turina. Velik del tovarniških poslopj je uničen, več oseb ranjenih. — Petnadstropna hiša se je podrla v Neapolju; dva zidarja sta se ubila, 28 je ranjenih. — Velikanski parobrod »Olympic«, last iste družbe kakor je bil ponesrečen »Titanic«, je zavozil na pesek in se zelo poškodoval. Vendar so ga po dolgem trudu oprostili in spravili v najbližjo luko. Človeških žrtev ni bilo. — V rudniku v Denabyju na Angleškem so se pripetile strašne eksplozije; ponesrečilo je veliko število rudarjev ter so doslej že izvlekli do 100 mrtvih. Na mesto nesreče sta se podala angleški kralj in kraljica. Požar v rudniku traja dalje. — Rudniška eksplozija je v Chileju ubila 38 rudarjev. — Strašna vročina vlada v New Yorku; 30 let še ne pomnijo enake. Veliko ljudi je umrlo vsled solnarice. Tudi iz Cikaga in drugih krajev Amerike prihajajo enaka poročila. — V turški pokrajini Erzerum je zapadel sneg pol metra visok; mnogo ljudi in živali je zmrznilo. — Sreča je našla nekega revnega delavca v okolici Jeni-seja na Ruskem; na svojem vrtu je namreč zasledil žilo zlata ter je tako s sosedi vred čez noč postal silno bogat.

Godovi prihodnjega tedna.

14. nedelja, 7. pobinkoština, Bonaventura.
15. ponedeljek, Henrik I., cesar.
16. torek, Škap. D. M.
17. sredo, Aleš, Generez.
18. četrtek, Friderik, škof.
19. petek, Vincenc P.
20. sobota, Marjeta, d. m.

Jeseniske novice.

J Odpadniki. Iz katoliške cerkve sta zadnji čas izstopila na Jesenicah Janez Wallner, železniški uslužbenec in Adrej Frühwirt, železniški skladiščni nadzornik, oba Nemca.

J Nova šola. Dne 11. t. m. se je vršila na Jesenicah zopet obravnava za novo šolo. Obravnav je bilo že toliko, da jih ne moremo šteti. Skozi sedemnajst let se rešuje šolsko vprašanje, pa še ni rešeno. Največja nesreča je bil pač svoječasni sklep, da se zidata dve novi šoli, ena na Jesenicah, druga na Savi, kar bi pomenilo za največji industrijski kraj na Kranjskem pravi udarec. Nekateri ljudje, brez srca za ljudske koristi, so protestirali zoper vsak sklep, ki bi bil hotel popraviti ta usodni korak. Zadnja obravnava je pa pokazala, da se ljudje zavedajo velikega pomena, ki ga bo imela za prebivalstvo skupna višjeorganizirana šola. Zato so vsi udeleženci pri obravnavi soglasno sklenili, da se zida skupna šola med Jesenicami in Savo. Krajni šolski svet na Savi, ki je imel samo še dva člana, je preklical svojo prošnjo za posebno savsko šolo in izjavil, da preneha funkcionirati in se pridruži zahtevi po skupni šoli. Tudi kranjska industrijska družba na Savi je po svojem zastopniku g. ravnatelju Trappnu izjavila, da ne nasprotuje taki šoli in se strinja z ljudskimi željami. Zdravniški izvedenec g. dr. Jelovšek in šolski izvedenec g. nadzornik Janežič ter stavbni inženir so izjavili, da je sedanjí prostor v vsakem oziru na Jesenicah najpripravnější za šolo. Tako je prišlo to pereče vprašanje v pravi tir in upamo, da pridemo v doglednem času do tako potrebne nove šole. Ako pride kaka nova pritožba, naj bodo šolska oblastva prepričana, da je to samo nagajanje ljudstvu sovražnih in pri ljudstvu zasovražanih rogoviležev, in naj temu primerno umerijo svoje korake.

Tržiške novice.

t Volitev. Ker je bila volitev za I. občinski razred razveljavljena, se bo vršila ista za I. razred še enkrat in sicer v torek, dne 23. julija.

t Utonil je štiriletni Viktor Kambič, sin delavca, ki je zadnji čas prišel semkaj na delo. Otrok je bil pri Lončarjevi žagi v Šentanski dolini in je hotel piti vodo; pri tem se je preveč nagnil in prevrnil v vodo. Nesrečo so sicer zapazili in otroka potegnili iz vode, a je bil že mrtev.

t Izlet k stari božjepotni cerkvi v Velesovo in v Cerklje pri Kranju je napravilo dne 11. julija 75 šolskih otrok pod nadzorstvom učiteljstva.

Somišljeniki! Povsod posvetite mesec julij agitaciji za „Domoljuba“!

*) Danes so sicer stroški nekaj nižji, a tudi vzdrževanje poslopja temu primerno!

Primorske vesp.

p Rezultati ljudskega štetja za Trst in Gorico so bili objavljeni te dni v uradnem listu. Po tem štetju je štel Trst sam dne 31. decembra 1910 126.807 prebivalcev. Izmed teh je bilo Lahov 95.383, Slovencev 19.694, Nemcev 9255, Hrvatov 1978, Čehov 330, Poljakov 125, Rusinov 29, Rumunov 5, Ogrov 8. Predmetja so štela 52.981 prebivalcev, od katerih je navedlo 28.178 prebivalcev slovenski kot občevalni jezik, 22.432 laški, 2067 nemški, 186 hrvaški, 90 češki, 20 poljski, 3 rumunski in 5 mažarski. Okolica šteje 8875 prebivalcev: 8199 je Slovencev, 538 Lahov, 114 Nemcev, 12 Hrvatov, 11 Čehov in 1 Poljak. Torej je štel Trst s predmestji in okolico brez vojaštva 188.636 prebivalcev, z vojaštvom pa 190.941 prebivalcev: Slovencev 56.926, Lahov 118.957, Nemcev 11.876, Hrvatov 2403, Čehov 565, Poljakov 157. V tem številu niso všteti tuji podaniki, katerih je v Trstu 39.016, seveda največ Italijanov. Kakor znano, je ljudsko štetje, ki ga je prvotno izvršil magistrat, vsled protesta Slovencev revidiralo po nalogu ministrstva namestništvo. Tudi v Gorici je namestništvo revidiralo po magistratu izvršeno štetje, ki je podalo sledeči rezultat: Prebivalcev je bilo v Gorici (vštevši vojaštvo) 29.291. Slovencev 10.790, Lahov 14.812, Nemcev 3238, drugih Slovanov je bilo še 445. Kakor je razvidno, je v Gorici malo manj Slovencev kot Lahov in vendar nimajo v mestnem svetu niti enega zastopnika. Zanimivo bi bilo, primerjati te podatke z onimi iz leta 1900, ko sta tržaški in goriški magistrat sama izvršila ljudsko štetje. Videlo bi se, koliko smo Slovenci v desetih letih napredovali, oziroma, približno koliko naših ljudi sta »požrla« leta 1900 tržaški in goriški magistrat. To primerjanje bi gotovo tudi upravičilo korak vlade, da je letos revidirala delo magistratov. Da ni ta, za primorske Slovence ugoden izid ljudskega štetja pogodu Italijanom, se razume, saj so te številke podrlje samolastvo Trsta in Gorice. Te številke nam morajo pa tudi priboriti še vse one pravice, ki jih nimamo.

p Slovenska trgovska šola v Trstu je končala dne 6. julija šolsko leto. Na tem zavodu je poučevalo deset učnih moči. V I. tečaju je bilo 24 učencev, v II. pa 4. Pripravljalni tečaj je pohajalo 30 učencev. Prihodnje šolsko leto se ustanovi v Trstu tudi slovenska ženska trgovska šola. Trgovska šola je dobila malo pred koncem šolskega leta pravico javnosti. Čujemo, da se je potegnil za to pravico neki član Hrvaško - slovenskega kluba.

p Petdesetletnica župne cerkve v Rojanu. Dne 12. julija letos je preteklo 50 let odkar je blagopokojni škof Jernej Legat posvetil novo cerkev v tržaškem predmestju Rojan in izročil v zaščito blagovestnikom našim Mohorju in Fortunatu. Zanimalo bo gotovo marsikoga zvedeti, da je v začetku rojanski okraj spadal pod župnijo Svetega Antona Novega, ki je leta 1780. obsegala vse sedanje samostojne župnije, namreč Barkovlje, Sv. Ivan, Rojan in del župnij Katinare in Sv. Jakopa in vendar je takrat Sv. Anton štel komaj 900 hiš in 4282 duš. Dandanes šteje samo Sv. Anton novi okoli 55.000 duš. Ko se je leta 1862., z dnem 1. novembra stalno naselil v Rojanu dušni pastir, je štel rojanski okraj komaj 800 duš, dandanes spada pod našo župnijo okoli 16.000 duš; torej v teku petdesetih let se je župnijsko prebivalstvo podvajestorilo. Ogromno večino rojan. župnije, ki obsega Rojan, Greto, Škorkljo, Ferluge in Piščance in del ceste Belvedere in Miramar tvorijo Slovenci. To se je izkazalo zlasti pri zadnjih državnozborskih volitvah, ko je slovenski kandidat dobil v Rojanu z Barkovljami največ glasov v volilnem okoliščinskem okraju in veliko glasov tudi v II. volilnem okraju, ki deloma tudi spada pod rojansko župnijo, kjer je stopil v ožjo zvezo s ponosnim mestnim italijanskim kandidatom. V tej župniji biva zlasti veliko Kranjcev, ki so uslužbeni pri južni železnici, ki tudi spada pod Rojan, pošti, financii itd. Zato pa dela naš ljubeznjivi magistrat na vse pretege, da bi rešil kar se rešiti da in lepa vsota 84.000 K je šla za laški recreatorij ki bo pravcati crematorij slovenskih otročičev, bodisi v verskem, bodisi v narodnem oziru. Končno bodi še omenjeno, da je rojanska cerkev ena najlepših na tržaškem ozemlju.

p Tisti učitelj Širok, ki je nedavno na nekem shodu narodno - radikalne mladinske organizacije v Trstu, ki je proglasila za svoj program antimilitarizem, govoril, res ni na Ciril-Metodovi šoli, ampak učitelj v Sv. Ivanu. To zato, da »Edinost« ne bo preveč razburjena. Kar se tiče »denunciantstva«, naj bi vendar liberalci enkrat nehali s tem smešnim očitkom. Mi smo vendar le

sporočili, kdo je govoril in kaj je kdo govoril. Narodnosocialna mladinska organizacija je pa skoziinskozi antimilitaristična. Ali je to denunciacija? Če noče kdo, da bi ga za antimilitarista imeli, naj pa doma ostane. »Edinost« pa je stara hinavka; najprej vabi na take shode, potem pa joče, če jo kdo opozori, kakšnim elementom s tem služi.

p Letina v Istri. Ker ni bilo od 25. junija več dežja, je nastala v Istri velika suša. Na polju je začelo vse veneti in se sušiti. Filoksera uničuje trte.

p Kolera v Trstu in na Ogrskem? Iz Trsta poročajo, da je obolela 11. t. m. neka perica, dne 12. t. m. pa neki šofer na bolezn s sumljivimi znaki kolere. Svojce obolelih so prepeljali v infekcijsko bolnišnico. — V Beregszegu je pa obolel neki mož na znake kolere.

p Kravv pretep se je vnel 10. t. m. v hiši št. 61 v ulici Flaccio v Pulju. Posesnik Martin Quaranta, čeprav oženjen, je živel skupaj z neko Marijo Petrelich, ki je tudi od svojega moža Marka ločena. Omenjenega dne pa je Marka, nekoliko vinjen, prišel k Martinu Quaranta, vnel se je med njima prepir zaradi žene in končno sta se začela z noži obdelovati. Quaranta je dobil 9, Petrelich 4 rane. Prepeljali so ju v bolnišnico. Nezvesta žena je pa dobila le par bunk.

p Poneverjenje občinskih uradnikov v Pulju pred sodiščem. Včeraj dopoldne so v razpravi proti uradnikom puljske občine, občinskemu tajniku dr. Palisci in računskemu uradniku Bigattu, podali sodni računski izvedenci svoje mnenje, ki obtoženca zelo obtežuje. Izvedenci so izjavili, da vlada v knjigah občine Pulj največji nered in da so morali biti obtoženci dogovorjeni. Državni pravdnik je opisaval brezupne razmere v puljski občinski upravi. Predno so razpustili puljski občinski svet, je več uradnikov nesramno kradlo. Tatinsko tolpo je vodil blagajnik Galante, ki nosi veliko odgovornost in se bo moral zato še zagovarjati. Krivda dr. Palisce in Bigatta je dokazana. Palisca je odkrito priznal, da je sprejema denar od lastnic tolerančnih hiš zato, ker je vrgel ovadbe proti njim v koš. Sodišče je prisodilo občinskemu tajniku dr. Palisci 14 mesečno, računskemu uradniku Bigattu pa 8 mesečno ječo. Druge razprave proti tatinskim uradnikom laške občinske uprave v Pulju bodo še sledile.

p Dr. Hektor Daurant, tržaški podžupan je umrl v 58. letu starosti. Po smrti Felice Veneziana je bil Daurant njegov naslednik v vodstvu liberalne stranke italijanske, katerega pa niti oddalec ni dosegel.

p Tržaška Nar. Del. organizacija, je hotela prirediti v nedeljo izlet v Gorico, kar je goriške Lahe tako razburilo, da se je bilo bati resnih izgovorov in spopadov. Zato je vlada prepovedala ta izlet.

p Deklica zgorela. Pri Lovcu nad Trstom je te dni desetletna deklica Justina Grahonja bila sama v kuhinji in je napravljala ogenj. Da bi hitreje zakurila, je vtila najbrže na oglje petrolej, ki se je vžgal in vžgal tudi deklici obleko. Na njeno vpitje so pribiteli ljudje, katerim se je nudil strašen prizor. Deklica je bila ena sama velika rana. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je pa kmalu v strašnih bolečinah izdihnila svojo dušo.

p V Trstu imamo že nekaj dni strašno vročino. V senci kaže toplomer 30°. V četrtek je sicer padlo malo dežja, vendar zraka ni ohladil.

VSTAJA NA PORTUGALSKEM.

Republikanski portugalski mogoci imajo zdaj zelo slabe čase. V severno Portugalsko so namreč vdrlí monarhisti. Portugalski republikanci sicer poročajo svetu, da so premagali monarhiste, a vsa ta poročila pobijajo druga, ki trde, da vdirajo vedno nove čete monarhistov na Portugalsko. Monarhistom, ki delajo na to, da bi se na Portugalskem odpravila republika in zopet uvedla monarhijo, se pridružuje tudi civilno prebivalstvo. Vstaja pa ne divja samo na Portugalskem, marveč se je razširila tudi že v portugalske kolonije v Indiji. Najnovejša poročila o vstaji slovejo:

Iz Oporta se poroča: 1200 rojalistov je zasedlo Caberos. Guvernerja in njegovega tajnika so rojalisti usmrtili. Republikanska artiljerija obstreljava mesto, ki je oblegajo republikanski vojaki. — O bitki pri Chawezu se poroča: Bitka je trajala od solnčnega vzhoda do tretje ure popoldne. 300 republikanskih vojakov, ki so jih podpirali civilisti, se je borilo s 500 monarhisti, ki so bili prisiljeni se umakniti. Med vietniki se nahaja tudi pobočnik pretendenta Don Miguela di Braganza. — Iz Lizbone se poroča, da so oboroženi monarhisti vdrlí iz Soutenlinha na Portugalsko. Vstasi iz Cabaceira do Baska so imeli

v boju z republikanskimi vojniki velike izgube.

Po poročilih iz Portugalske Indije so izbruhnili nemiri v mestu Goa. V mestu Satara je pobunjeno ljudstvo oplenilo pošne in brzojavne urade in deloma pridobilo za vstajo domače vojake. Beli vojaki so ostali vladi zvesti in se bore z vstasi. Na obeh straneh je padlo veliko ljudi. Izid boja še ni znan.

V Belgiji se nahaja vodstvo organizacije portugalskih monarhistov, ki so kupili nek samostan, kjer so ustanovili šolo namenjeno sinovom plemenitih portugalskih rodbin. Na zavodu poučuje 50 telovadnih učiteljev, ki so vsi bivši portugalski častniki. Učenci se vzgajajo za dobre vojake, ki se bodo udeleževali bojev za obnovo monarhije na Portugalskem.

Štajerske novice.

Š Slomškova slavnost »Orlov« v nedeljo, dne 11. avgusta 1912 v št. Jurju ob južni železnici. Vspored: 1. Sprejem gostov na kolodvoru (prihod vlakov: iz Celja 9.55, iz Maribora 10); 2. ob pol 11. uri: pridiga in sv. maša (pridiguje organizator mladine velečastiti gospod dr. J. Hohnjec); 3. ob pol 12. uri: svečano zborovanje Štajerskega Orla v dvorani Katoliškega doma; 4. ob pol 1. uri: obed v določenih gostilnah; 5. po večernicah: nastop in telovadba Štajerskih in kranjskih Orlov na travniku posestnika F. Gerzina; 6. ljudska veselica, govori, godba, petje in druge zabave. V slučaju zelo slabega vremena se vrši slavnost dne 18. avgusta. Vstopnina 30 vinarjev. — Štajerska »Podzveza Orlov«

Š Občni zbor štajerskega pododbora Zadrúne zveze v Ljubljani se je vršil predvčerajšnjim v Mariboru. Iz poročila nadrevizorja g. Pušenjaka posnemamo: Leta 1911 je štela naša organizacija 105 zadrug, in sicer: 80 Rafajzovk, 13 posojilnic mešanega ustroja, 5 kmetijskih zadrug, 2 stavbinski zadrugi, 2 pašniški zadrugi, 1 Osrednja zadruga za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje, 1 mlekarška zadruga, 1 strojna zadruga. Nismo samo napredovali po številu zadrug, temveč, kar je treba posebej naglašati, po stalnem izpopolnjevanju njihovega notranjega poslovanja in po dosegli vedno večjih uspehov. Več kot besede povedo sledeče številke: V celi organizaciji je bilo združenih leta 1911. nad 25.000 članov, zadruga so napravile nad 28 in pol milijona kron prometa. Stanje hranilnih vlog je znašalo nad 19 milijonov kron, kar je sicer precej, če pomislimo, da je izmed 93 posojilnic 66 posojilnic komaj tri, oziroma manj let starih. Če pa primerjamo stanje hranilnih vlog z hranilnimi vlogami, katere so kmetje vložili v druge denarne zavode, zlasti hranilnice, nas še čaka mnogo dela. Čistega dobička so napravile naše zadruga že nad 80.000 kron, rezervni fond z znašajo nad 507.000 K, kar je z ozirom na mlado organizacijo veliko. In zaupanje ljudstva do naših denarnih zavodov se zrcali v tem, da imamo ne le dovolj denarnih sredstev za posojiljojemalce, temveč še razpolagamo z okroglo 2.300.000 K odvišnega denarja. Kdor pozna denarne razmere, ve, da je to dejstvo velevažnega pomena za našo organizacijo. — Pri volitvi odbora je bil soglasno izvoljen zaslužni stari odbor.

Š Mladeniški shod se vrši v nedeljo, dne 21. julija pri Sv. Jungerti nad Galicijo pri Celju.

Š Imenovan je za ravnatelja mariborske moške kaznilnice Alojz S e r d a, dosedaj oskrbnik moške kaznilnice v Gradcu.

Š Državna realka v Mariboru. Ta zavod je v preteklem šolskem letu obiskovalo 276 učencev, med njimi osem Slovencev in dva Hrvata. Dobro bi bilo, da bi se Slovenci malo bolj brigali za realke in svoje sinove v večjem številu pošiljali na te zavode.

Š Strela ga je ubila na češnji. Dne 11. t. m. je ubila strela v Kanjucih, župnija sv. Rupert Alojzija Zupanc. Šel je ravno s češnje in stal na zadnjem klinu lestvice. Zapušča ženo s štirimi nepreskrbljenimi otročiči.

Š Koze so se pojavile v krajih Podgorju in Šmklavžu pri Slovenjgradu. V slovenjgraško bolnišnico so spravili več oseb.

Š Štiri dni zaprt v vinski kleti. V mariborski okolici se je te dni zgodila zanimiva dogodbica. Posesnik Hibner je poslal svojega hlapca v bližnji vinograd, da bi v kleti nekaj popravil. Ko je hlapec v kleti pridno delal, je potegnil naenkrat močen veter, zaloputnil težko okovane kletne duri in hlapec je ostal v ječi pri polnih sodih vina. Revez je skušal s silo odprati vrata, a ves njegov dolgotrajni trud je bil zastoj. Tudi klicanje na pomoč

mu ni nič pomagalo, ker ga ni nihče slišal. Revez se je udal v usodo, užgal svetilko, srkal od časa do časa vino ter čakal rešitve. Glad ga je hudo pritiskal. Doma so bili za hlapcem v velikih skrbih. Četrty dan se je podal šele gospodar v vinograd. Ko je odprl klet, je našel hlapca ležati v kotu izstradanega in onemoglega. Revez je bil zaprt 4 dni v vinski ječi.

Š Smrtina kosa. Umrl je v št. Andražu v Slov. gor. posestnik Ant. Druzovič. — V Gerlovi pri Ljutomeru je umrla posestnica Frančiška Makovec, roj. Štuhec, stara 34 let. — V novi vasi je umrl posestnik in gostilničar Franc Bračič.

Š Strela je užgala pri posestniku Desetniku v Slovenjgraški okolici gospodarsko poslopje, katerega je ogenj popolnoma uničil. Zgorelo je tudi okrog 40 vozov krme in veliko orodja. Živino so rešili. Škoda znaša več tisoč kron.

Š Ponesrečeni otroci. V mariborski okolici se je na cesti pred hišo igrala 10 letna hčerka železolarja Brulca. Po cesti se je pripeljal senen voz in deklica je skušala od zadaj splezati na voz, kar pa se ji ni posrečilo. Padla je z voza in obležala na cesti. V tem je prišel drug voz ter dekleta povozil. Težko ranjenega otroka so nato spravili v mariborsko bolnišnico. — Blizu postaje Tobelbad pri neki pazniški hišici je vlak povozil enopolletno hčerko železniškega paznika Jožefa Walchensteinerja. Oče je prepozno zapazil otroka na tiru. Vlak je s tako močjo vrgel otroka ob tla, da se je otroku razbila glava in da je zadobil težke notranje poškodbe. Dve uri po nesreči je otrok umrl.

Š Celjska višja gimnazija. Iz letnega poročila višje gimnazije posnemamo, da je bilo na zavodu koncem šolskega leta 1911/12 303+6 učencev, med njimi 72+1 Slovenec. Pripravljalni razred je štel 7 učencev, med njimi 2 Slovence in 5 Nemcev. Učni uspehi v lanskem šolskem letu so bili zelo ugodni; 44+4 je odličnjakov, 20+2 sta padla, ostali so izdelali. Zanimivo je, od kod prihaja toliko nemških dijakov na celjsko gimnazijo. Statistični pregled nam kaže, da jih je iz Celja, bližnje okolice in sploh iz Štajerskega samo 127; vsi ostali so doma na Dunaju (35), Koroškem, Tirolskem, v Švici, Nemčiji, na Ogrskem, v Bosni itd. To je dijaški material, katerega zbira celjski nemški »Studentenheim«. Ako bi ne bilo teh tujcev, bi bilo v Celju na obeh gimnazijah 237 Slovencev in samo 127 Nemcev. Vidi se, komu gre pravica do samostojne višje gimnazije v Celju! A v Avstriji smo prišli tako daleč, da vlada niti ne misli na samostojno višjo gimnazijo v Celju, temveč hoče siloma odpraviti še dosedanje samostojne slovensko-nemške gimnazijske razrede.

Š Na deželni vinarški in sadjarski šoli v Mariboru se bo zaključilo šolsko leto dne 30. julija.

Češki Orli.

Slavnost pri otvoritvi Orlovne v Krčmani

je ob lepem vremenu krasno uspela. Prve slavnosti svoje vrste v tem kraju se je mogla udeležiti širna okolica, da bi se tako v Krčmani naučila požrtvovalnosti, navdušenja ter poguma k delu. Ob 1 popoldne je bilo končano v kapeli cerkveno opravilo, na kar so začeli prihajati prvi odbori »Orla« iz bližnjih župnij. Voz za vozom je pridrdral in pripeljal čile Orle ali pa vrle mladenke Orlice. Ob pol treh se je premikala mnogobrojna četa Orlov in Orlic z lepimi društvenimi zastavami proti okusno ozaljšani Orlovni. Na tribuno, postavljeno na vrtu Orlovne, je stopil požrtvovalni in navdušeni kaplan Adolf Škrabal, ki ima največ zaslug pri ponosno dvigajoči se Orlovni. V imenu predstojništva občine ter v imenu stavbnega društva je govornik srčno pozdravil zunanje in domače udeležnike. Poslanec Šramek je poslal brzojavko: »Naj bi bila prva Orlovna močna izpodbuda k novemu, vztrajnemu delu med našimi čilimi Orli in vrlimi Orlicami. Vsem pa, ki so pomagali postaviti ponosni društveni dom neminljiva hvala!« (Slava.) Kakor govornik je nastopil tudi načelnik Fr. Dolansky, ki je proslavljal vse, kateri so prispevali k toli pomembni stavbi ter je izražal nado, da bodo Orli in Orlice plemeniti predbojevnik katoliškega gibanja v Čehih. Nato se je oglašil k besedi P. Svetlik, ki je slavil velik čin krčmanskih katolikov. »Jasno ste pokazali, kako neopravičeni so predsodki naših nasprotnikov proti našemu delovanju. Kakor smo v modernem narodnem življenju pokazali, kaj zmoremo v vedi, umetnosti, šoli, politiki, v življenju gospodarskem in socialnem in z deli ovrgli predsodke proti nam.

kakor da smo »mračnjaki«, »hazadnjaki« itd., tako je tudi glede na jačanje telesa naš »Orel« pokazal, da se i tu ne damo. Naloga »Orla« je krepiti telo, ali krepiti moramo tudi duha in značaj na verski podlagi, ki je najbolj preizkušena. »Orel« nam mora vzgajati značaje, vso naravo ter značajno in verno ljudstvo. Po »Orlovi« ideji izvršujemo najbolj svojo narodno dolžnost! (Nepretrgano ploskanje.) Potem je sledila telovadba in prosta zabava, katere se je udeležil tudi namestnik deželne glavarja poslanec dr. Hruban. — Kakor je videti »Orlova« ideja krasno uspeva med našimi severnimi brati.

NAŠE ZRAČNO BRODOVJE. Nakup 35 aeroplanov.

Kljub temu, da niso bili dovoljeni v zadnjem skupnem ministrskem svetu izvanredni vojni krediti, katere je bil zahteval vojni minister pl. Auffenberg, je naročila sedaj vojna uprava veliko število aeroplanov. Naš letalstveni oddelek ima sedaj, ne glede na šolske aeroplane, ki za večje naloge ne pridejo v poštev, 16 Etrichovih letal. Sedaj je kupilo vojno ministrstvo oni Lohner-Daimlerjev aeroplan, s katerim je dosegel nadporočnik Blaschke na letalnem tednu v Aspernu svoje velike uspehe za 55.000 kron. Nadalje je naročilo pri tovarni Lohner še deset takih aeroplanov, za katere bo treba 550.000 kron. Pri Etrichovih delavnicah v Dunajskem Novem Mestu je naročilo vojno ministrstvo 24 letal, ki stanejo po 35.000 kron. Vojni minister misli pokriti te izvanredne stroške iz normalnega budžeta, ki mu daje na razpolago letnih 440.000 kron in iz uspeha pri- vatnih naberil za naše vojno letalstvo.

Dnevne novice.

ZVRŠILNI ODBOR SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE.

Pod predsedstvom načelnika stranke dr. Ivana Šusteršiča, se je sešel včeraj izvršilni odbor S. L. S. Po razmotrivanju političnega položaja je sklenil izvršilni odbor soglasno:

1. Izvršilni odbor S. L. S. odobrava v vsakem pogledu politiko Hrvatsko-slovenskega kluba v državnem zboru, izreka poslancem S. L. S. popolno zupanje in zahvalo za njihovo pametno, odločno in smotreno taktiko, v koji vidi jamstvo najboljših uspehov za hrvatsko - slovenski narod.

2. Izvršilni odbor S. L. S. smatra slejkoprej hrvatsko vprašanje kot najvažnejše politično vprašanje na slovenskem jugu monarhije in izreka, da so v tem vprašanju zadeti najvitalnejši politični interesi vesoljnega slovenskega naroda. S. L. S. se hoče slejkoprej odločno boriti za hrvatsko državno pravo in po potrebi tudi primerno poostriiti svojo taktiko.

+ **Zmaga S. L. S. v Dolenjem Logatcu.** Iz Dolenjega Logatca. Naši patentirani liberalci si ne morejo misliti, da je tudi brez njihove modrosti mogoče voditi in vladati občino, v katere zastop je po zadnjih volitvah 8. julija t. l. ostal en sam liberalce za parado. Na vsak način bi bili radi še nekateri drugi »naprednjaki« v novem občinskem odboru in ker bi bili radi, mislijo, da tudi morajo biti. Zato pa zdaj po svojem porazu krčevito iščejo ljudi, ki bi ovrgli tudi zadnje občinske volitve za I. razred. Radovedni smo, kateri juridično-politični Herkul bo mogel dokazati kake neresnice, utemeljene nepostavnosti in kdo bi morebitnemu tozadevemu prizivu mogel ugoditi? Saj je član S. L. S. na lastne stroške in prav namenoma dobil od c. kr. okrajnega glavarstva c. kr. okrajnega komisarja, ki se je moral osebno prepričati, da se pod njegovim uradnim nadzorstvom pri volitvi niso godile nikake nepravilnosti, ktere bi utegnile kljub vsakemu rekuru od katerekoli strani omajati, odnosno spodbiti veljavnost zadnjih volitev. Brezplodnemu dreganju bo menda sedaj konec, če ne, bomo morali za javnost postaviti malo več luči v doseadanje tukajšnje soc.-politične razmere. Vse, kar je prav! Pravica in poštenost za vse!

+ **Inspeksijsko potovanje deželne glavarja.** — Deželni glavar dr. Šusteršič je naznanil v zadnji seji deželnega odbora, da bode po sorazmerju razpoložljivega časa izvršil oficioelno inspeksijsko potovanje po celi kranjski deželi, da se osebno natančno poduči o željah in potrebah prebivalstva in stopi v svoji lastnosti kot deželni glavar v neposredni stik z ljudstvom.

Kakor čujemo, bo spremljal na tem potovanju deželnega glavarja deželni komisar dr. Tomažič. Začetek tega potovanja se morebiti izvrši še ta mesec. Vendar se ni nič gotovega glede podrobnosti.

+ **Vsi oni, ki se mislijo udeležiti dijaškega sestanka ob desetletnici »Zarje«** v dneih 1., 2. in 3. avgusta v Ljubljani, naj se nemudoma javijo do 25. julija 1912. Vsa pisma in naznanila je treba poslati na naslov: Dore Masič, jurist, Ljubljana, Vrhovčeva ulica 11. Na poznejše prijave se ne bo oziralo.

+ **Za liberalne učitelje je deželni denar zapravljen.** »Dan« je napisal ob zaključku Ribnikarjeve razprave na naslov naše delegacije v deželnem odboru najpodlejšje psovke. Dne 8. julija jih je imenoval »lumppe, najslabše fa-lote, nesramne individue, gadjo zale-go, pakažo, izvčke našega rodu.« Danes pa napada zopet deželno gospodarstvo, češ, da je bankrotno in da je S. L. S. »zapravila ves deželni denar.« V kratkem času se bodo izplačevale draginske doklade tistim učiteljem in učiteljicam, ki jih do sedaj še niso imeli. Opozarjamo pri tej priliki, da se ne bo kak liberalen učitelj jezil, da ni treba pri »lumpih« nobenih doklad iskati in da je za nje deželni denar — zapravljen. Gospodje naj bodo torej dosledni in ne iščejo denarja tam, kjer je zapravljen.

+ **Dobro pogodil.** Belgijski katoliški poslanec Brifaud je na shodu v Roulersu dejal: »Če niso vsi naši liberalci kanale, so pa gotovo vse kanale liberalne.« — Malo hudo in ostro sicer, a v bistvu precej pogojeno in na vsak način duhovito. Belgijski liberalci se zaradi tega sicer zelo jeze, a ta krepki izrek gre po celi deželi in se bo liberalne stranke dobro prijel.

+ **Kdo je prvi izročil Ribnikarja sodišču.** G. A. Ribnikarju, ki je stal v bližini mnogih ovadb proti našim ljudem, spletajo po liberalnih listih lovorjeve vence in ga proglašajo za celega mučenika, čeravno ga je sodišče oprostilo. Ker je med temi liberalnimi listi posebno glasen »Slovenski Narod«, torej trbilo dr. Tavčarja, moramo liberalcem spet enkrat osvežiti spomin na neko smešno prasko v liberalni stranki. Takrat sta pa gg. dr. Tavčar in dr. Triller tirala sama g. Adolfa Ribnikarja pred kazenskega sodnika in ga dala obsoditi. Glavna pogravarja liberalne stranke sta vlekla radi one male praske v stranki sami svojega pristaša g. Ribnikarja pred kazenskega sodnika, ki ga je tudi obsodil. Tega se naj spominjajo liberalni listi, če jim ta spomin morda preveč ne — smrdi.

+ **Liška železnica.** Ogrsko trgovinsko ministrstvo se zdaj bavi s predde-li za zgradbo železnice, ki se zgradi čez Liko. Vse načrte še enkrat proučujejo. Dne 20. t. m. se prične graditi Dalmatinska železnica na Hrvaškem.

+ **Občni zbor »Slomškove zveze«**, združen s Slomškovo proslavo (petdesetletnico) bo v Kamniku dne 8. avgusta. Spored bo objavljen v številki »Slovenskega Učitelja«, ki izide te dni. Da bo moč pravočasno vse urediti, oskrbeti komerz itd., naj se blagovole cenjene gospodične tovarišice in gos-podje tovariši, ki se nameravajo ude-ležiti zborovanja, prigrasiti vsaj do 31. julija. Priglasje sprejema predsednik kamniške podružnice gospod Kermelj Francišek, nadučitelj v Komendi. Na veselo svidenje! — Predsedstvo.

+ **Slomškova proslava.** Iz Spodnje Idrije: V nedeljo, dne 7. julija je imela podružnica »Slovenske Straže« svojo Slomškovo prireditve. Ob obilni ude-ležbi ljudstva je prav lepo uspela, tak-o, da bo »Slovenska Straža« dobila od nje lep donesek. Veselica se je vršila na župnijskem vrtu z govori, de-klamacijami in igrami: »Kmet Herod« in »Pri gospodi«, ki so jih uprizorili naši fantje in dekleta. Le veselo na-prej!

+ **Logaško okrožje Orlov** priredi dne 21. julija 1912 **veliko Slomškovo slavnost**, združeno z javno telovadbo v Gorenjem Logatcu s sledečim spore-dom: Ob četrt na 3. uro popoldne zbi-rališče Orlov in vseh cenjenih dru-štev na kolodvoru. Potem slavnosten pohod z godbo in zastavami na čelu skozi Spodnji Logatec po državni cesti v Gorenji Logatec, kjer bo pred župno cerkvijo sprejem. Po sprejemu večernice in takoj po večernicah pa veliko ljudsko zborovanje pred cerkvijo, kjer bodo govorili razni gospodje govorniki. Po zborovanju odhod na krasen grajski travnik, kjer bo ob 4. uri javna telovadba Orlov. Po telovadbi se vrši na istem prostoru ljudska veselica, pri ka-terih sodeluje orlovska godba iz Dev M. Polja. Vre Bogomile pa bodo skrbele za postrežbo, ki bo obstajala iz raznih jedil in pijač. Zato prosimo vsa vrla

sosedna društva in naše domačine, po-sebno sosednje Dolenjelogatčane, da se naše prireditve v obilnem številu ude-leže.

+ **Kako sodi moderni učenjak o deset božjih zapovedih.** Svobodomiselnih pastor Stendel iz Bremena, ki je znan kot eden najsrditejših nasprotnikov verske šole, je poslal različnim osebam vprašalno polo, kaj sodijo o deset božjih zapovedih in bi se li ne dale nadomestiti z boljšimi na podlagi »moderne etične vede«. Stendlu je odgovoril sloveči filozof Viljem Wundt iz Lipskega na njegovo vprašanje do-slovno sledeče: »Neprecenljiva vred-nost deset božjih zapovedi obstoji v tem, da so s svojo imponujočo preciz-nostjo najspoštlivejše spričevalo za neminljivost npravnih zapovedi, kar jih imamo. Hoteti jih izboljšati, bi pomen-jalo atentat, nadomestiti jih s kakimi modernimi določili, pa bi bilo bedasto podjetje.« — To je tudi dober nauk za naše svobodomiselce, ki si domišljuje-jo, da bodo s svojo »moderno« etiko mogli izpodriniti Mojzeovo oziroma krščansko. Ko bo na grobovih naših svobodomiselnih pritlikavcev že rastla visoka trava, bodo še vedno veljale božje zapovedi.

— **Minister za javna dela na Ble-du.** Z Bleda: Jutri v nedeljo ob 8. uri zjutraj dospe semkaj ekscelencia mini-ster javnih del Otokar Trnka, ki ostane z rodbino več tednov na našem Bledu. Stanoval bo v vili Dalibor. Se-zija se tudi letos kaže še dokaj živahna in je že tukaj več odličnih gostov. Ta-ko na primer princ in princesinja Schönburg, grof in grofica Welsers-heimb, župan solnograški Berger, da-lje so naročili že stanovanje bivši mi-nistrski predsednik in cesarski na-mestnik pl. Bienenrth, korni poveljnik Feldzeugmojster Wersbach pl. Hade-mar, korni poveljnik Feldzeugmoj-ster pl. Seefranz iz Temešvara in več-letni zvesti obiskovalec Bleda ekscel. general pehote grof Beck. Tudi mnogo inostranskih tujcev z Angleške, Nem-ske in Italije, da celo iz Egipta in Ame-rike je že tu. V nedeljo zvečer koncer-tira v hotelu »Louisenbad« prvokrat vojaška godba pešpolka št. 19, ki je bil transferiran letošnjo pomlad iz Duna-ja v Tolmin. Upati je, da se bode tudi letošnja sezija dobro obnesla in pridobi-la novih rednih obiskovalcev.

— **Javno telovadbo** priredi šent-vidsko okrožje Orla v Šmartnem pod Šmarno goro v nedeljo, dne 14. julija 1912. Spored: Ob 4. uri popoldne javna telovadba. Govor g. Fr. Terseglava. Nato prosta zabava z govori, godbo, petjem, šaljivo pošto, srečolovom itd. Vstopnina k veselici 30 vin. Javna te-lovadba se bo vršila na travniku po-sednika g. Janeza Ovtaka in sicer ob vsakem vremenu, prosta zabava pa na vrtu gostilničarja in posednika gos-poda Jožefa Rotarja. — Pri telo-vadbi in prosti zabavi sodeluje orlov-ska godba z Viča. Železniške zveze so kaj pripravne: iz Ljubljane gre vlak ob 11. uri 30 minut, iz Gorenjskega pri-haja v Vižmarje ob 11. uri 3 minute. Odhaja pa iz Vižmarjev ob 6. uri 49 minut, 8. uri 3 minute in 11. uri 20 mi-nut proti Ljubljani. Na Gorenjsko pa ob 6. uri 51 minut in 10. uri 12 minut. Iz Vižmarjev do Šmartna pod Šmarno goro vodi ravna cesta, katero prehodiš v 35 minutah.

— **Letošnje nove maše.** Hafner Jernej, 21. julija v Kropi; govori preč. g. Franc Hoenigman, župnik na Brezovici. — Lobe Janko, 21. julija v Zagradcu; govori preč. g. dr. Ignacij Žitnik, stolni kanonik v Ljubljani. — Markič Jožef, 22. julija na Brezjah. — Rovtar Anton, 21. julija v Sp. Idriji; govori preč. g. Mihael Arko, dekan v Idriji. — Sedej Francišek, 21. julija na Trati; govori preč. g. Fr. Rajčević, župnik v Lučinah. — Simenc Jožef, 21. julija v Dolu pri Ljubljani; govori preč. g. Jan. Bizjan, dekan v Moravčah. — Zajc Karol, 21. julija na Brezjah; govori preč. g. Josip Brešar, župnik v Velesovem. — Hiti Fran, 18. avgusta v Čikagi v Ame-riki. — Kete Janez, 21. julija v Logu pri Vipavi; govori preč. g. Ivan Lavren-čič, dekan v Kamniku. — Martinčič Andrej, 21. julija pri Št. Juriju pod Ku-mom; govori preč. g. Matej Rihar, de-kan v Šmartnem pri Litiji. — Pfajfar Franc, 21. julija v Selcih; govori preč. Janez Pfajfar, župnik v Javorjah. — Potočnik Rudolf, dne 21. julija v Selcih; govori prečastiti gospod dr. Jo-sip Debevec, profesor v Ljubljani. — Širaj Jakob na Savi pri Litiji; govori prečastiti gospod Matej Rihar, dekan v Šmartnem. — Škerbec Matija, dne 21. julija v Krkavcih-Istri; govori preča-stiti gospod Milan Šašelj, župnik v Klancu. — Šusteršič Franc, 21. julija v Horjulu; govori prečastiti gospod To-maž Rožnik, župnik v Dobrničju.

— **Za doktorja veterinarske medi-cine** je bil danes promoviran na Duna-

ju g. Josip Stegu, c. kr. okrajni ži-vinozdravnik in veterinarski delegat v poljedelskem ministrstvu.

— **Izseljevanje preko Reke.** Glas-som policijskega izkaza se je v prvi po-lovici tekočega leta preko Reke izselilo v Ameriko 6932 odraslih moških, 1080 mladoletnih moških in 2559 žen in deklet.

— **Nova tiskarna.** V Kranju so ustanovili liberalci novo tiskarno »Sa-vo«, registrovano zadrugo z omejeno zavezo.

— **V Ameriki umrla Slovenca.** V Valley, Wash., je umrl rojak Ivan Mrak, star 40 let, doma iz sorške fa-re; zapušča 4 otroke. — V Jolietu je umrl rojak Josip Gartner, doma iz Škofje Loke na Gorenjskem.

— **Huda nevihta** je nastala na Piv-ki dne 10. julija 1912. V Klenku pri Št. Petru udarila je strela. Poreli ste dve hiši. Živino so komaj rešili. Krma in spravljani pridelki so vsi pogoreli.

— **Strela ubila 59 ovac.** Minole dni je strela udarila v čredo ovac, ki so se pasle na nekem bregu blizu Pro-zora, ter ubila 59 ovac. Škoda znaša 900 kron.

— **Birma na Gori** pri Sodražici ne bo v soboto, dne 20. julija, kakor je bi-lo prvotno določeno, ampak v petek, 19. julija.

— **Novice iz Poljan nad Škofjo Lo-ko**, 11. julija 1912. Imenovan je bil čast-nim občanom občine Poljane za občino zaslužni g. duh. svetnik Jernej Ramo-veš. — Škratinka še vedno gospodari, Vzela je že precej otrok. Ravno prav, da se bliža šolsko leto h koncu.

— **Bolniški vozovi c. kr. državnih železnic.** Tekom tega meseca bodo upo-stavili na linijah državnih železnic spe-cijalne vagona za transport bolnikov. In sicer en štiriostni voz I. razreda in štiri dvoosne vozove II. in III. razreda. Ti vagoni bodo opremljeni z vsem kom-fortom, ki odgovarja dotičnemu razre-du in z vsemi priredbami za transport bolnikov. Stacijonirani bodo na dunaj-skih kolodvorih. Za uporabo I. razreda treba vzeti 18 voznih listkov za prvi razred dotične vrste vlaka. Za III. raz-red treba štiri listke III. razreda do-tičnega vlaka, pri čemer ste dve sprem-ljevalni osebi bolnika vožnje proste.

— **Grozen pretep** se je vršil 9. t. m. v Zburih pri Šmarjeti. Štirje hlapci g. Ulma iz Klevevža, Franc Lužar, Anton Srčič, Alojzij Pintarič in Jakob Janč so se vračali ponoči iz neke svatbe, kjer so voglarili. V Zburih so bili pa na ce-sti od trope drugih ponočnjakov napa-deni in mahoma s kolmi na tla pobiti. Janc, katerega je zadel prvi udarec le po roki, se je rešil z begom. Po ostalih treh, ki so bili na tla pobiti, se je ne-usmiljeno udrihalo, da so grozno pre-tepeni po vsem životu. Prepeljani so bili v Kandijo v bolnišnico, kjer je Lu-žar 12. t. m. umrl, ostali trije pa še upajo na ozdravitev.

— **Na mesto ptica ustrelil človeka.** Pomožni lovec Franc Seiss iz Metnica je na povratku z lova na srne v mraku slišal v bližini vasi Teichl peti ptica. Menil je, da vidi ptica, in je sprožil nanj; zadel je pa Leonharda Leitnerja iz Teichla, ki se je splazil tiho za pti-čem, ki je pel v grmovju.

— **Umrl je** v Št. Rupertu pri Veli-kovcu vzoren mož Tomaž Novak p. d. Ravnik.

— **Pošten deček**, sirota brez stari-šev, iz obmejnega kraja, bi se rad izučil kakega rokodelstva pri mojstru, kjer bi imel popolno oskr-bo. Pojasnila da »Slovenska Straža« v Ljubljani.

ZAHTEVE VOJNE UPRAVE.

Ogrsko opozicionalno časopisje tr-di, da če je tudi skupni ministrski svet odklonil zahtevo vojne uprave za nove topove, se lahko ponovi, kakor se je to zgodilo ob rešitvi vprašanja dread-noughtov, da naroči topove in da bo stala vlada leta 1913 pred dovršenim dejanjem. Vladni list »Magyar Nemzet« pa naglašja, da si je pridržala ogrska vlada za proračun leta 1914 popolnoma svobodne roke.

OKLOFUTANI POVELJNIK ARMAD-NEGA ZBORA.

Častni sod se je pečal v Budimpe-šti z znano zadevo, ker je hči podpol-kovnika Haertla oklofutala zbornega poveljnika podmaršala Borojeviča. Častni sod je sklenil, da Borojevič ni kršil vojaškega dostojanstva, ko je po-zval podpolkovnika Haertla, da naj prosi za vpokojitev. Nadalje se je izja-vil, da z napadom Haertlove hčerke ni bila žaljena častniška čast podmaršala Borojeviča. Sklep častnega sode se predloži cesarju v potrjenje. Častno po-stopanje so uvedli tudi proti podpol-kovniku Haertlu, ker je kršil vojaško

tajnost s tem, da je o svojem razgovoru z zbornim poveljnikom obvestil svojo družino.

Ljubljanske novice.

KJE JE POBALINSTVO?

Liberalci, odlični zastopniki finese in lepih izrazov, so se razburili! Kaj pa se je zgodilo?

V ljubljanskem občinskem svetu je bil primoran nastopiti sam župan dr. Tavčar, da pobija Štefeto predlog za boljšo preuredbo nadzorstva v mestnih ubožnicah, ki je s svojim predlogom v odseku prodril. Župan je branil razmere v mestnih ubožnicah in posebno hvalil hrano, češ, da jo je sam pokusil. Znano pa je, da se je mestnim revežem, ko so se nekega dne čudili, kako je to, da so dobili tako dobro hrano, reklo: »Ali ne veste, da je bil danes župan v ubožnici?« Župan se je boril proti zahtevi, naj se razmere v ubožnicah zboljšajo, dasi prihajajo tožbe, da so reveži v ubožnici celo dejanskim insultom izpostavljeni, kar bodo naši zastopniki temeljito preiskali.

Za liberalce je šel v ta boj seveda tudi Etbín Kristan, ki je nastopal na tak način, kot bi že vložil prošnjo za razpisano mesto ravnatelja »Mestne hranilnice«. Ta rdeči gospod je nečuvno napadal gospe in gospode, ki izvršujejo privatno dobrotelost, češ, da dele dobrote samo zato, da pridejo v časopise. Naši zastopniki so predznega polliberalca-poldrečkarja odločno prijeli. Ubogi reveži, če bi morali po Kristanovih »socialnih« mazorih čakati, da zanje stori vse samo država in občina! Upravičeno so naši zastopniki povdarjali v občinskem svetu, da se ravno imena tistih gospej in gospodov, ki res delajo za reveže, najmanj bero v časopisih. Tako predzno si je upal napadati dobrotnice in dobrotnike revežev glavni urednik »Zarje«, ki za svoje falitno podjetje zbira vinarje rdečkarjev in ki vsakega, ki da vinar za »Zarjo«, debelo tiska v svojih predalih! V tako ubožno preskrbo rdečih žurnalstov se pa Kristan ni zaletel! Naši zastopniki so v občinskem svetu pokazali, da ne puste blatiti onih, ki delajo karitativno in naj bodo naše ali kake druge stranke, naše narodnosti ali kake druge narodnosti. Liberalci so pa ob nesramnih napadih na celo vrsto gospej in gospodov lepo molčali in predsedujoči podžupan dr. Triller je bil tako kavalirski napram napadenim damam in gospodom, da ni niti z besedico ukoril predznega rdečkarja! Dr. Triller je dal ukor, pa ne Kristanu, ampak svetnikom S. L. S.!

Potem je pa zopet prišel dr. Tavčar. Misli je, da sme sedaj kar naše obč. svetnike frocljati in nastopal je na način, kakor nikjer drugod župani ne nastopajo. Ko je govoril o hrani v mestnih ubožnicah, o kateri se čujejo splošne pritožbe, je dejal, da bi hrana seve ne bila za »francoski okus« gosp. Rojine. G. Rojina je takoj protestiral proti takemu neokusnemu županovemu napadu, ki skromno živečemu obrtniku predbaciva, da si privošču življenje po francoskem okusu. In Štefe je potem v svojem odgovoru vprašal liberalce: Kaj pa bi vi rekli, če bi mi dejali, da ima dr. Tavčar »špikramarjev okus«? — Tu pa je bil nakrat ogenj v strehi! Liberalci so nakrat pozabili na Tavčarjevo opazko o »okusih« in Kristanove nesramnosti in tulili, da je »narodna dama dr. Tavčarjeva globoko razžaljena«. Najbolj se je drl sam župan. Šele sedaj po 24 urah se vidi smešnost tega prizora. Župan, ki bi moral za red skrbeti, je metal naravnost nečuvne psovke na Štefeta. Z vsako stvarjo mešajo zadnji čas liberalci gospo dr. Tavčarjevo, sedaj so jo zmešali še z različnimi gourmandskimi in ne-gourmandskimi okusi, dasi ni nihče o dr. Tavčarjevi govoril ter nje tudi nihče napadel ni. Menda dr. Tavčar sam ni vedel, zakaj se gre in je divjal, ker je bil od svojih prijateljev napačno informiran. Zahvali se lahko kričanju liberalnih občinskih svetnikov, da Štefe ni slišal njegovih psovk, za katere je šele po seji zvedel.

Potem pa so sklenili liberalni občinski svetniki, da z našimi občinskimi svetniki več ne občujejo, dokler ne dobe za Štefeto »napad« zadoščenja! Tu so liberalni občinski svetniki zopet enkrat pokazali, da se še niso odvadili stare šole bivšega občinskega sveta: biti veliki v malenkostih. Naše tak sklep prav nič ne boli. Z g. Reisnerjem na pr. mnogi naši že doslej niso hoteli občevati, ker jim je njegov oče pred zadnjimi obč. volitvami tožil, da sin ne skrbi zanj, in ker je ta gospod tako odličen v ubožni preskrbi, da svojo mačeho da vzdrževati od zavoda za onemogle, ki

ga vzdržuje — »Kranjska hranilnica«. Torej na to stran ne bo za nas nobenih bolečin. Nežnouteče liberalce pa si je pri tej priliki treba ogledati še od druge strani. Dr. Triller, podžupan ljubljanski, je govoril na zaupnem shodu liberalcev o deželnem odboru tako, da bi deželni odborniki spadali pravzaprav na zatožno klop, ako bi bile resnične dr. Trillerjeve trditve. Tako nihče naših ni govoril o občinski upravi, ki kaže zanimive gorostasnosti. Tisti, ki se razburjajo radi nedolžne in z ozirom na Tavčarjev napad na g. Rojino upravičene Štefeto opazke, so tu popolnoma mirni — dr. Trillerjeve napade naj bi pa tudi naši deželni poslanci mirno pogoltnili? Liberalni časopisi so pisali, da je deželni odbor defraudiral deželni denar. Finočuteči liberalci — ali si morete misliti večjega pobalinstva, kot je tako pisarjenje liberalnih listov? In liberalci tako pisarjenje odobravajo!

Dostojnost liberalci sploh na čisto poseben način razumevajo. Dostojno je, če liberalce zoper naše ljudi zabavlja in jih sramoti, nedostojno pa je, če naši liberalcem njihovo predrznost nekoliko poplačajo. S takimi narobepojmi liberalci ne bodo daleč prišli. Kadar postanejo liberalci politično dostojni, se bo dalo z njimi tudi vselej dostojno govoriti. Na liberalcih je, da se to uresniči, samo verjetno ni, da bi se naši liberalci mogli kdaj tako visoko povzdigniti.

Ij Etbín Kristan se v današnji »Zarji« zaletuje v dobrotelne naprave in pravi, da jih delavci nič ne rabijo. »Delavstvo se za vse to usmiljenje prav lepo zahvaljuje,« vzklika tisti Etbín Kristan, ki seveda ne potrebuje miloščine za svoje potovanje v Ameriko, ampak jo dobi plačano od trdo prisluženih delavskih grošev. »Fehtati« pa voditelj slovenske socialne demokracije tudi zna, in sicer za svojo »Zarjo«, ki bi morala že davnej zatoniti, ako bi delavci iz usmiljenja zanj ne darovali po vinarju. Sicer pa dvomimo, ako se delavci strinjajo z Etbín Kristanom, kar se tiče dobrotelnosti v Ljubljani, kajti mi še nismo slišali, da bi se socialno demokraški očetje in matere branili pošiljati svojih otrok na primer v otroško zavetišče Vincencijeve družbe na Viču ali pa v Elizabetno bolnico. Tudi nam ni znano, da bi bila kaka socialno demokraška rodbina kdaj odklonila kako podporo od te zasebne dobrotelne strani ali pa obleko in obuvale. Etbínu Kristanu tega seveda ni treba in zato se poteguje za razmere v ljub. ubožnicah, saj on ne trpi mraza in tudi ne je on vsak dan češpljeve kaše in soka kakor reveži. Reveži bi lahko vsi gladu pomrli in bi jih uši razjedle, ako bi morali čakati na Kristanovo »bodočo družbo«. Človek, ki je sit, lahko filozofira, kako utegne svet po 1000 letih izgledati.

Ij Oče državnega poslanca Gostinčarja umrl. Danes zjutraj je umrl v Beričevem št. 52 Jurij Gostinčar, oče državnega poslanca g. Jos. Gostinčarja. Naše najiskrenejše sožalje!

Ij Zrelostni izpit na c. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani. Danes so se končali zrelostni izpiti na c. kr. I. drž. gimnaziji v Ljubljani. V prvem (a) oddelku se je oglašilo 27 rednih učencev in 1 privatist, v drugem (b) 20 rednih učencev in 1 privatistka. Reprobiran je bil samo 1 kandidat (za pol leta), 9 kandidatov je bilo aprobiranih z večino glasov, ostali soglasno, 9 z odliko. Izpit so dostali naslednji kandidati: Aljančič Ernst (z odliko), Bergant Vladimir, Bezljaj Miha, Bregan Ant., Čenčič Franc, Češarek Franc, Čoš Fr., Flerl Karol, Hribar Leopold, Hednik Ad., Jenko Avgust (z odliko), Kalan Janez, Klemenčič Josip, Košak Anton, Lederhas Rajko, Lesar Alojzij, Lesar Janez, Levec Franc (z odliko), Lobè Ludovik, Marolt Franc, Omersa Ivan, Sparhakl Karol (z odliko), Suher Edvin, Šlajmer Fedor (z odliko), Tome Alojzij, Zamida Pavel (z odliko), Živrek Karol (z odliko). Nadalje iz b-oddelka: Batagelj Iv., Demšar Franc (z odliko), Ermenz Josip, Fabjančič Vladislav (z odliko), Gnezda Emil, Hrašovec Ivo, Kohler Pavlin, Kuster Avguštin (z odliko), Likar Rudolf, Pavlin Josip, Pečnik Franc, Rabič E., Sedlak Josip, Skubic Anton, Tiegel Karol, Tominec Stanko, Zorec Vinko, Žužek Bogdan. — C. kr. I. državna gimnazija v Ljubljani je imela koncem šolskega leta 1911/12 654 javnih učencev in 23 privatistinj. Odlično sposobnih za višji razred je bilo 119+11, sposobnih 372+6, v obče sposobnih 40+2, nesposobnih 72+1, preizkušnjo iz enega predmeta jih je dobilo 47, neizprašani so ostali 4+3. Sprejemno izkušnjo za prvi razred jih je v juliju z dobrim uspehom napravilo 158+6.

Ij Trnovsko gospodarsko izobraževalno društvo v Ljubljani priredi veliko vrtno veselico prihodnjo nedeljo, dne 21. julija na krasnem vrtu gospoda Weissa v Trnovem. Pri veselici nastopi iz prijaznosti sl. pevsko glasbeno društvo »Ljubljana«. O podrobnostih velezanimivega sporeda bomo še poročali. Pričakovati je izborne zabave in žeteli obilne udeležbe.

Ij Zrelostni izpiti na tukajšnjem c. kr. moškem učiteljskišču so se končali danes popoldne. Izmed prijavljenih 27 gojencev in dve privatistov, so bili aprobirani za ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom sledeči kandidati: Dequal Ciril, Dragan Žitomir, Jonik Ludovik, Kavčič Josip, Kotny Vilibald, Kunst Ivan, Kregar Viktor, Lavrič Stanko (z odliko), Mašič Pavle, Medič Pavel, Mehle Ivan, Mlinšek Franc (z odliko), Namorš Leopold (z odliko), Pristou Janez, Rode Viktor, Stefančič Anton, Šilih Avgust, Špenko Josip, Verbič Josip, Vider Josip, Wagner Rudolf. S slovenskim učnim jezikom: Fink Leo in Smole Josip. 3 kandidati so bili reprobirani za dva meseca, 1 za celo leto.

Ij Občni zbor »Dramatičnega društva« se je nadaljeval včeraj zvečer v Narodnem domu. Navzočih je bilo 8 članov. O računskem zaključku pretekle gledališke sezone je poročal profesor Reisner. Primanjkljaj znaša koncem sezone 1911/1912 9675 K 4 vin. in je v primeri s proračunanim primanjkljajem večji za 4895 K 4 vin. Gledališkemu oboju se je izplačalo 72.922 K. Dohodki predstav so znašali 66.910 K 68 vin. Blagajniško poročilo se je odobrilo. Proračun za prihodnjo sezono izkazuje 5000 K primanjkljaja. Predsednik, gospod Milavec, je nato naznačil, da je izstopil iz intendance E. Kristan, češ, da pojde še tekom leta v Ameriko. Na njegovo mesto se je sporazumno z deželnim odborom imenoval profesor Kobal. Nato je bil izvoljen za predsednika profesor Reisner, ki je v svojem zahvalnem govoru povdarjal, da zato sprejema mesto predsednika, ker je »malo idealnih ljudi, ki bi se hoteli spričo sedanjih terorističnih razmer izpostavljati raznim napadom«. Za podpredsednika je bil izvoljen koncertni vodja Matej Hubad, za tajnika dr. Ciril Pavlin, za blagajnika podpolkovnik Milavec, za arhivarja Oton Zupančič, za odbornike profesor Berce, E. Kristan, profesor Kobal in dr. Tavčar. V intendanci so: kot zastopniki odbora: profesor Kobal, Oton Zupančič in Matej Hubad, kot zastopnik občinskega sveta ljubljanskega profesor Reisner, zastopnik deželnega odbora pa še ni imenovan. Pri slučajnostih je profesor Kobal omenil, da je bil pri deželnem glavarju dr. Šusterskiču, katerega je pri tej priliki opozoril na nedostatke odra in opreme deželnega gledališča. Deželni glavar je odgovoril na tak način, da ne more dvomiti, da ne bi dal deželni odbor podpore gledališču. Deželni glavar je izjavil napram njemu, da je cenzurno zahtevo deželnega odbora interpretirati na ta način, da hoče deželni odbor gledališče povzdigniti. Deželni odbor zahteva edinole, da se ne žali v gledališču nobena stranka, niti deželni gospodar ter da se ne igra kakih obscenosti. Po teh pojasnilih prof. Kobala je predsednik podpolkovnik Milavec zaključil zborovanje.

Ij Sv. maša na Rožniku. Prvo ljubljansko delavsko konzumno društvo bo imelo to nedeljo na Rožniku ob 9. uri dopoldne cerkveno opravilo v proslavo društvenega zaščitnika svetega Antona. Sveto mašo in pridigo bo imel častiti gospod dr. Krek. Odbor prosi za obilno udeležbo.

Ij Izlet na Vrhniko priredi društvo slovenskih trgovskih sotrudnikov. Poleg lepote tega kraja je gotovo tudi vabljiva lepa družba in zato vabimo vse prijatelje in kolege društva, da se tega izleta udeležijo. Da se ustreže vsaki želji, je preskrbel odbor tudi razglednice od izleta na Laverč, katere se dobe na tem izletu. Med drugimi sprehodi obiščemo tudi Močilnik, izvirke Ljubljaniče, Vrhnisko pivovarno, Sv. Trojico, kjer je krasen razgled po Vrhniki itd. Torej v nedeljo na Vrhniko!

Ij Hotel »Ljubljana« se nahaja v San Franciscu v Ameriki. Lastnik tega hotela je Slovenec Ivan Kuhar.

Ij Umrl so v Ljubljani. Marija Zinner, rejenka, 2 dni. — Ana Purkat, delavčeva žena, 36 let. — Josipina Zagrađnik, delavčeva žena, 59 let. — Josip Stergel, barvarski pomočnik, 60 let. — Jakob Štirn, gostač, 45 let. — Ana Krištof, kuharica, 26 let. — Matija Kikelj, zasebnik, 72 let.

Ij Umrl so v Ljubljani. Marija Kocjančič, oskrbnikova vdova, 68 let. — Alojzij Cerar, sprevodnikov sin, pol-drugi mesec.

Ij Kolo ukradeno je bilo sinoči pred justično palačo zidarju Francetu Pe-

terci. Kolo je sistema »Cyklop«, črno pleskano, prostega teka, ima navzdol zakrivljeno balanco ter ima rdečo policijsko številko na belem polju, tovarniško pa 10.265 in je vredno 160 K.

Ij Zgrudil se je sinoči na Mestnem trgu vsled bolečin v trebuhu zidar Nikolaj Ceresa, rodom iz Morave. Prenesli so ga v osrednjo policijsko stražnico, od koder so na odredbo policijskega zdravnika prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnico.

Ij Prisiljenec pobegnil. Pred kratkem je pobegnil iz prisilne delavnice nevaren tat Karel Frisen, rojen leta 1878. v Luksemburgu in tja pristojen.

Ij Iz norišnice ušel je 50letni delavec Josip Bomberger, rojen v Cerkljah na Gorenjskem. Ubegli je oblečen v zavodni obleki.

Ij Aretovan je bil včeraj popoldne delavec Ivan Pivk, rojen v Sovodnju, pristojen v Oselico, okraj Kranj, ker je sumljiv, da je ukradel v Poljanski dolini 900 K denarja. Sumijo ga pa tudi še drugih tatvin. O njem bomo še poročali.

Ij Mladenč, delavec, ki je pred tedni prosil službe, naj se oglasi v našem uredništvu.

POŠTNO URADNIŠTVO GROZI S PASIVNIM ODPOROM.

»Deutschnationale Korrespondenz« poroča, da je poštno uradništvo z izidom parlamentarnih razprav o službeni pragmatiki tako nezadovoljno, da namerava pričeti ob jesenskem državnoborskem zasedanju s pasivnim odporom.

TURŠKI PORAZ PRI SKADRU.

Cetinje, 12. julija. Včeraj se je bila pri Bolatini bitka med turškimi vojniki in albanskimi vstaji. Albanci poročajo, da so premagali Turke, ki so izgubili 400 mrtvih.

Mednarodni evharistični kongres.

PROGRAM.

Torek, dne 10. septembra.

Popoldne: Prihod in sprejem papeževnega legata. (Podrobnosti bodo pozneje objavljene.) — V veliki dvorani »Uranije« Calderonova slavnostna igra: »Skrivnosti sv. maše«.

Sreda, dne 11. septembra.

Popoldne: Od 5. do 7. v stolnici otvoritvena seja (I. slovesno zborovanje.) Ob 8. uri v stolnici večerna pobožnost. Pridiga enega izmed škofov, kratek blagoslov. (Večerne pridige za nenemške narodnosti se vrše v določenih cerkvah.)

Četrtek, dne 12. septembra.

Dopoldne: Od 6. do 8. ure v vseh dunajskih župnih cerkvah maše z obhajili. Ob 8. v stolnici slovesna pontifikalna maša s kratko pridigo.

Posvetovanja odsekov.

Od 10. do 12. v avgušinski cerkvi asceza za duhovnike. — V cerkvi »Am Hof« od 10. do 12.: Dušno pastirstvo mladine. — V Schottenu od 10. do 12.: Zgodovina in arheologija najsvetejšega zakramenta. — Wollzeile 54, I. okr., od 10. do 12.: Evharistična umetnost, (ustvarjajoča umetnost). Razstava cerkvene umetnosti. — Popoldne: V avgušinski cerkvi od 2. do 4.: asceza za lajke. — »Am Hof« od 2. do 4.: Akademikna sekcija (za teologe). — Na Schottenu od 2. do 4.: Evharistična umetnost (glasba). — V stolnici od 5. do 7.: II. slovesno zborovanje. — V stolnici ob 8.: Večerna pobožnost (kot prejšnji dan).

Petek, dne 13. septembra.

Dopoldne: Od 6. do 8. ure v vseh dunajskih župnih cerkvah maše z obhajili. — V stolnici od 8. do 10. pontifikalna maša s pridigo. — Od 9. do 10. v votivni cerkvi: Ura pobožnosti za duhovnike in lajke (s kratko konferenco za uvod: Memoria Passionis.) — Od pol 10. do pol 11. v avgušinski cerkvi: Ura pobožnosti za parlamentna društva in čestilce sv. R. T. Za uvod konferenca o simboliki parlamentov.

Posvetovanja odsekov.

V avgušinski cerkvi od pol 11. do 12.: Dušno pastirstvo v velikih mestih. — Na Schottenu od 10. do 12.: Akademikna sekcija. — Dvorana glasbenega društva (Musikverein) od 2. do 4.: Korreferati k dopoldanskemu zborovanju o paramentih z debato. — »Am Hof« od 2. do 4.: Pomožna organizacija dušnega pastirstva. — Popoldne: Na Schottenu od 2. do 4.: Unionistična stremiljena. — V stolnici od 5. do 7.: III. slovesno zborovanje. — V stolnici ob 8. večerna pobožnost kot prejšnji dan.

Sobota, dne 14. septembra.

Dopoldne: Od 6. do 8. svete maše z obhajili. — V stolnici ob 8. ponti-

fikalna maša z nagovorom. — V stolnici od 11. do 1. zaključna seja. (IV. slavnostno zborovanje.) — Popoldne: spovedi.

Nedelja, dne 15. septembra.

Dopoldne od 6. do 8.: glavno obhajilo udeležencev kongresa v vseh dunajskih cerkvah. — V stolnici od 8. do pol 10. pontifikalna služba božja. — Od pol 10. do 1. slovesna procesija z Najsvetejšim od Sv. Štefana preko Wollzeile in Ringa k dvoru, kjer bo maša in slovesen blagoslov.

× × ×

Neposredno pred kongresom se vršita dva znanstvena kongresa, in sicer od 6. do 10. septembra katetiški pod protektoratom kardinala dr. Nagla in od 10. do 11. septembra pedagoški kongres pod protektoratom nadvojvode Franca Ferdinanda. Dne 7. septembra bo otvorjena ob 11. uri dopoldne razstava za cerkveno umetnost, ki je po protektoratom kardinala dr. Nagla. Razstavo (I. Wollzeile 45) si udeleženci kongresa lahko ogledajo brezplačno od 9. do 4. ure popoldne. Namerava se tudi prirediti liturgično katehetskoro razstavo miniaturnih tiskovnih del v c. kr. dvorni biblioteki. V soboto ob pol 3. uri se vrši v veliki dvorani dunajskega glasbenega društva slavnostni koncert. Za slovesno procesijo v nedeljo, dne 15. septembra, izide poseben program.

Po kongresu se bo vršilo zahvalno romanje v Marijino Celje.

Razne stvari.

Kako delajo s cerkvami na Francoskem. Iz Pariza poročajo: Medtem ko najneznatnejše pohištvo iz XVIII. stoletja plačujejo z ogromnimi vsotami, puščajo najkrasnejše stavbe iz starega časa v nemar. Kljub svarilnemu kliču Rodinovemu je na Francoskem cerkvam gotov konec. Počasi izginjajo iz onih provincialnih mest, ki so bila kdaj sedež škofov in ki so jih vzdrževali graščaki iz okolice. Ta proces v malih mestih vodi neovirano do popolnega uničenja cerkva na Francoskem. Število obiskovalcev cerkva se manjša in ločitev cerkve od države je dala starim židovom smrtni udarec. Tamkaj, kjer so mogli lepe in krasne prostore za kaj porabiti, so spremenili cerkve v vsakovrstna skladišča ali celo zabavišča. Tako je v Seulis, starem škofijskem mestu, kjer je, kot pripoveduje pravljica, sveti Regul prvi oznanjal Silvanektom krščanstvo. Seulis je bil še do pred kakimi 20 leti nekaj mali Rim. Romani so v Seulis, da bi si ogledali tamošnje lepe cerkve in kapele. Ob praznikih je tonelo zvonjenje zvonov daleč ven v okolico. Od vsega tega pa danes ni drugega ostalo kot golo zidovje. Pod cerkveno kupolo v Saint-Faoubourgu, ki je še iz XII. stoletja, se je nastanil neki cirkus, ki ga zlasti kmečko prebivalstvo močno obiskuje. V ladji katedrale St. Pierre se vrši dvakrat na teden semenj, ne da bi kdo na to mislil, da bi signal kupe iz templja. V Saint Vincentu so zbrani preostanki raznih še rešenih svetih predmetov pod skupnim imenom »muzeje«. Neka starodavna slovita kapela je bila oddana v najem mestnemu stavbnemu mojstru. Cerkev v Carmesu služi garniziji kot skladišče vojaških potrebščin. In veliko cerkev Saint Agnana so preuredili v gledališče. Srednja ladja je prirejena za gledalce in oder, stranski oltarji pa služijo igralcem za oblačilne prostore. Inspektorji za vzdrževanje zgodovinskih spomenikov bi morali opraviti Sisifovo delo, ako bi o takih »malenkostih« poročali umetniškemu ministru. Res, svobodomiselnost republika je nekaj izrednega, a malo svobodomiselnost. Tiranstvo pozna, kot jo je katerikoli vladar prej poznal napram kakemu društvu.

Demonstracija proti podraženju kruha. Številni mornarji so v Marzilji s svojimi ženami dne 12. t. m. popoldne priredili demonstracijo proti podraženju kruha. Demonstranti so sprejeli policijo in orožnike s kamenjem. Več oseb je bilo ranjenih. Mnogo mornarjev so zaprli. Ker so se izgreli ponovili, so pomnožili policijske straže.

Grozna smrt v skalovju. Iz Solnograda poročajo, da so na »Hochkoni-gu« našli v neki 55 metrov globoki skalnati razpoki dva ponesrečena turista mrtva. Konstatirali so, da sta umrla vsled lakote, ker nista mogla priti iz razpoke ven.

Generalno stavko so proglasile delavske organizacije za danes dne 13. t. m. v Curihu kot protest proti najemanju stavkolomilcev v tri mesece trajajoči stavki ključavničarjev in pleskar-

jev. Tudi cestna železnica je ustavila promet.

Oboroževanje Srbije. Srbija vlada bo sedaj naročila 15 baterij Kruppovih gorskih topov, ker so bile dovoljne vladne zahteve glede oboroževanja. Poleg tega bo naročila tudi 75.000 pušk in potrebne municije.

Veliki izgređi v Belfastu. Včeraj dne 12. t. m. je došlo v Belfastu do velikih izgređov med orangisti in nacionalisti, ki so hoteli prvim podreti nek slavolok. Množice so pobijale okna ter napadle policijo s kamenjem. Več oseb je bilo ranjenih. Kolovodje so končno aretovali.

Čuden štrajk. Kakor poročajo iz Neapolja, je priredilo tamošnje osebje cestne železnice štrajk čisto nove vrste. Mesto odstaviti delo so slekli vsi nastavljeni svoje uniforme in oblekli umazane in razcapane obleke, da bi s tem občinstvo ostrašili.

14leten starček, kmet, je nedavno umrl v okolici Odese. Zanimivo je, da je močiček do zadnjega kadil; drugače pa je živel jako zmerno in ni jedel mesa.

Požar v mlinu. Pet delavcev zgorelo, deset nevarno ranjenih. Velik požar je nastal v Hildebrandovemu mlinu v Devinu (Magdeburg), Nemčija. Eksplozirala je moka. Pet delavcev je zgorelo, deset jih je nevarno, veliko pa lahko ranjenih.

Zopet nesreča v rudniku. Devet rudarjev mrtvih. Dne 11. t. mes. so se vneli plini v rudniku pri Moundsvilleju, zahodna Virginija. Ubitih je osem rudarjev.

Maja de Strozzi, hrvaška gledališka umetnica, se je te dni v Pešti poročila z Belo pl. Pečičem, bivšim soprogom Helene Odilon.

Zaroka nemškega princa z rusko veliko kneginjo. Iz Pariza so poročali, da ni bilo pričakovati, da bi se vršila zaroka med veliko kneginjo Oigo in princem Adalbertom. To pa zaradi tega, ker je velika kneginja že dobra dva tedna zaročena z nekim svojim sorodnikom, velikim knezom Dimitrijem Pavlovičem. Na ruskem dvoru so zvedeli, da bi cesar Viljem rad imel zaroko med svojim tretjim sinom in veliko kneginjo. Cesar je nekoč že vzel s seboj mladega princa na Dansko, da bi ga predstavil princezinji Thyri. Poslal ga je nato na Švedsko, kjer se je bil sestal s sestro švedske prestolonaslednice princezinjo Viktorijo Patricijo. Ko je postalo znano, da bo cesar vzel princa s seboj v Baltischport, se je ruski dvor požuril z zaroko velike kneginje Olge in velikega kneza Dimitrija Pavloviča, da bi preprečil vsak nepotreben trud. Zaroka oficijelno zato še ni znana, ker velika kneginja še ni dopolnila 17. leta. Kot poroča »Echo de Paris«, bo menda princ Artur pl. Connaught, bratranec angleškega kralja, poročil v kratkem cesarjevo nečakinjo, princezinjo Ireno Aleksandro.

60leten novomašnik. Iz Monakova poročajo: Bivši poslanec centra in realni profesor dr. Oton Lickenberger je študiral teologijo in bo v kratkem pel novo mašo. Lickenberger je v 61. letu starosti. Bil je oženjen in je tudi že več let vdovec.

Strelji na parnik. Pri Bendereyliku ob rtu Baka pri Črnem morju so imeli pred kratkim vojaški strelne vaje. Poveljnik je ukazal vojakom meriti proti morju. Med streljanjem pa je priplul mimo velik parnik in kroglice iz pušk so padale na krov med potnike. Dva potnika sta bila težko, 18 pa lahko ranjenih. Uvedena je stroga preiskava.

Gledališče črnecv, to je gledališče, v katerem so vsi igralci zamorci in zamorke, bodo otvorili v kratkem v Čikagu. Več črnecv, ki imajo velika premoženja, je darovalo denar za to gledališče. Otvorili bodo predstave s Shakespearejevimi dramami in za prvo predstavo je menda določen Hamlet. Nek mlad črnc, ki je eden najbolj talentiranih učencev dramatične visoke šole v Čikagu, bo igral Hamleta in neka lična zamorka bo nastopila kot Ofelija, ki smo si jo doslej vedno predstavljali kot plavaloso. Prijatelji in pospejevatelji novega gledališča pričakujejo kolosalnih uspehov. Vsekakor pa bo nekoliko čudno videti takega črnega Riharda, Hamleta ali Romea. Za izprembo naj bi vsaj v vlogi Otela nastopil kak »belokožec«.

HOTEL »TRABESINGER« V CELOVCU.

Trd, hud boj bijejo koroški Slovenci za svoj narodni obstanek. Nemci jih hočejo na vsak način uničiti, gospodarsko in narodno. Središče vsega življenja koroških in celovških Slovencev je se-

daj v slovensko-narodnem hotelu Trabesinger v Celovcu na Velikovski cesti št. 5. Hotel Trabesinger je edino slovensko narodno podjetje in zasluži, da ga Slovenci izdatno podpirajo, bodisi s svojim obiskom, bodisi da drugim znancem in prijateljem svetujemo, da ob priliki, ko se mudijo v Celovcu, to narodno gostilno posečajo.

GOSPODARSTVO.

Izseljeniško gibanje. Glede prometa na tržaški paroplovni družbi Avstro-Amerikani smo že pred časom poročali ter hočemo danes še objaviti nekaj števil izseljeniškega prometa iz severnonemških pristanišč Hamburg in Bremen, ki prideti edino za izseljence v poštev. Za prve štiri mesece leta 1912., 1911., 1910., 1909. in 1908. izkazujejo prometna poročila obeh pristanišč sledeča števila 82.481, 58.871, 114.868, 96.261 in 25.923 ter moremo trditi, da je 93% teh prekomorskih potnikov izseljencev. Zanimivo je razmerje leta 1909. in 1908. odhajajočih potnikov, ker se v prometu leta 1908. jasno izraža vpliv krize leta 1907. Enako opažamo veliko razliko leta 1910 in 1. 1911., katerega leta so bile delavske razmere v Ameriki slabe in so se šele letos povzdignile. Tako vidimo, da je šlo junija letošnjega leta preko Bremana in Hamburga 31.804 izseljenci, med tem ko jih je šlo lani v istem času le 20.015. Ker tvorijo večino teh izseljencev Avstrijci in Rusi ter je k večjemu 5% izseljencev nemških državljanov, imajo gori omenjene številke za Avstrijce in v ožjem pomenu, pred vsem za nas, velik pomen. Kakor je videti že iz dosedanjih poročil, raste izseljeniško gibanje letos v velikem obsegu in bo morda dosegel rekordna števila leta 1907. Seveda bo matančno konstatiranje mogoče šele začetkom prihodnjega leta.

Reforma ogrskih denarnih zavodov. Dvorni svetnik Franc Sekeli, predsednik deželne zveze ogrskih denarnih zavodov, je imel pretekli mesec v Budapešti zanimiv govor o stanju ogrskega denarništva. Glavno hibo vidi v tem, da vsak lahko osnuje kako hranilnico ali banko, ki se potem spušča v riskirane kupčije, kjer dostikrat običi s svojim malim kapitalom. Predlaga, da se ustanovi deželna zbornica ogrskih denarnih zavodov ter morajo k tej pristopiti vsi zavodi z nad dva milijona kron glavnice, med tem ko zavodi s pod 2 milijona lahko pristopijo kot člani, primorani pa niso v to. Zbornica bi strogo nadzirala vse zavode v svojem delokrogu in bi tako nadzirani zavodi uživali tudi večje priznanje. Dalje se Sekeli obrača proti prelahkemu podeljevanju koncesij ter priporoča avstrijski način dovoljenja za obrat denarnih zavodov.

Telefonska in brzojavna poročila.

NEMŠKO-ČEŠKA SPRAVNA POGAJANJA.

Praga, 13. julija. Prizadevanjem cesarskega namestnika kneza Thuna se je posrečilo, da so se težave, ki so se zadnje dni pri pogajanjih pojavile, premagale, tako, da se zdaj dogovori zopet nadaljujejo.

ZOPET POIZKUŠEN ATENTAT NA SMOĐNIŠNICO.

Šopronj, 13. julija. Tukaj sta se ponoči dve sumljivi osebi bližali vojaški shrambi za smodnik. Straža je štirikrat ustrelila, nakar sta neznanca pobegnila.

DR ANTE RADIĆ ARETIRAN.

Zagreb, 13. julija. Včeraj je bil aretiran dr. Ante Radić ter odpeljan v zapor, da odsedi kazen 14 dni, na katero je bil obsojen radi sumnje, da je avtor letaka, ki je bil tiskan v Ljubljani in v katerem se je javljalo, da »Dom« začasno preneha.

DR. MAGDIĆ OBŠOJEN.

Zagreb, 13. julija. Predvčeršnjim se je vršila pred varaždinskim sodiščem razprava proti varaždinskemu županu in bivšemu opozicijskemu poslancu dr. Peri Magdiću, ki je bil obtožen zaradi obrekovanja, zaradi lahke telesne poškodbe in zlorabe javne oblasti. Dr. Magdić je bil, kakor je bilo pač z gotovostjo pričakovati, obsojen, izrečeno je bilo suspendiranje in izguba odvetništva. Dr. Magdić je bil prvi podpredsednik hrvaškega sabora in med najodličnejšimi poslanci koalicije.

REGULACIJE SOČE IN NJENIH DOTOKOV.

Dunaj, 13. julija. Te dni je došel kabinetni pisarni deželni zakon o uravnavi Soče in pritokov, velikansko delo, ki bo stalo okoli 10 milijonov kron. Za-

kon pošljejo iz kabinetne pisarne v Ischl, da ga cesar sankcionira.

IMENOVANJA.

Dunaj, 13. julija. Za višje carinske inspektorje so imenovani carinski inspektorji Valentin Kosovel, Alojzij Knobl in Rajko Arming v Trstu.

POLETNI MARŠI.

Dunaj, 13. julija. Poveljniki raznih zborov so dali vojaškim poveljnikom nalog, naj ne mučijo poleti vojakov z dolгими marši.

VSTAJA V PORTUGALU.

Teny, 13. julija. Vsled nesporazumljenja (?) je prišlo v Valenciji do spopada med dvema oddelkoma tamošnje republiške garnizije. Ranjen bil nihče.

Lizbona, 13. julija. Včeraj zjutraj se je prikazal oddelek monarhistov na konjih na gorah carraquiraeških, 20 kilometrov stran od Lizbone, da proglasijo restavracijo monarhije. Proti monarhistom so poslali pehoto z gorsko artiljerijo. Vjeli so nekaj monarhistov in zaplenili nekaj municije. Monarhistovska četa je sestojala iz mladeničev boljših krogov iz Lizbone.

OGENJ NA DRŽ. KOLODVORU V GORICI.

Gorica, 13. julija. Včeraj opoldne je zgorel na državnem kolodvoru vagon pavole na tovornem vlaku, ki se je pripeljal iz Trsta. Najbrže se je pavola užgala od isker, ki so padle vanjo iz hlapona.

VOLILNA REFORMA NA ANGLEŠKEM.

London, 13. julija. Poslanska zbornica je sprejela zakon o volilni reformi v drugem branju z 290 glasovi proti 218 glasovom.

VSEUČILIŠKI PROFESOR ANARHIST.

Krakov, 13. julija. Policija je zaprla vseučiliškega profesorja dr. Avgusta Problevskega in dva delavca, ki so osumljeni, da so nameravali anarhističen atentat na več visokostojajočih oseb.

69 ROMARIC ZGORELO.

Peterburg, 13. julija. Na postaji Porodova je zgorelo 69 romaric, ki so prenočevale v nekem hlevu.

IGRALSKA BANKA ZATVORJENA.

Karlove Vari, 13. julija. Oblast je zaprla tukajšnjo igralsko banko mednarodnega športnega sluba, ker se je dognalo, da so se v njej igrala same hazardne igre, posebno bakarati.

VELIKA VROČINA.

London, 13. jul. Tukaj znaša vročina v senci 87 stopinj Fahrenheita.

ZASTRUPLJENJE VSLED TORTE.

Metz, 13. julija. Tukaj je zbolelo z znaki zastrupljenja 13 oseb, ki so zavžile neko torto. Slaščičarja, pri katerem je bila torta kupljena, so zaprli.

ZBIRKA ZA ITALIJANSKO ZRAČNO BRODOVJE.

Rim, 13. julija. Zbirka za italijansko zračno brodogradnjo je dosegla 2 in pol milijona lir.

UPOR V ZAVODU ZA GLUHONEME.

Lizbona, 13. julija. V zavodu za gluhoneme v Arunju pri Oportu so se uprli gluhonemi gojenci proti ravnanju in strežajem zavoda. Gojenci so osebe zavoda privezali na stebre v jedilnici ter jih pretepli do krvi. Ekscedenti so nato pobegnili. Več izmed njih so izsledili in aretovali.

Prežalostnega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je dopadlo Bogu Vsemogočnemu poklicati v boljše življenje našega iskreno ljubljenega očeta in starega očeta, gospoda

Jurija Gostinčarja

ki je po mukopolnem, dolgem trpljenju v mučni bolezni, večkrat previden s sv. zakramenti, danes dne 13. t. m. ob 4. uri zjutraj v starosti 84 let vdano v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnega bo v ponedeljek dne 15. julija ob 7. uri zjutraj iz hiše žnlosti na pokopališče v Beričevem.

Priporoča se v molitev in v blag spomin.

Beričev, dne 13. julija 1912.

Josip Gostinčar, Janez Gostinčar, Terezija Gostinčar

otroci,

Vnuki in vnukinje.

Vaše zdravje

dosežete! Vaša slabost in bolečine izginejo. Vaše oči, živci, mišice, kite se ojačijo. Vaše spanje postane zdravo. Vaše zdravje se zopet vrne, ako uporabljate pristni Feller-jev fluid z znamko »Elsafluid«. Dvanejstorična za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje

le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsatrg 285 (Hrvatsko).

ZMEDE V TURCIJI.

Odstop Mahmud Šefket paše.

Iz Carigrada se poroča, da je moral Mahmud Šefket paša odstopiti, ker so to zahtevali častniki v Odrinu. Predno je Mahmud Šefket paša odstopil, je vložil solunski poslanec, jud Carasso, interpelacijo o neredih vojne uprave.

Nemiri v Albaniji.

Voditelji albanških vstaških čet so združili svoje moči in prodirajo proti Peči. Izjavljajo, da so izzvili Abdul Hamudu ustavo, mu razbili prestol in zdaj strmoglavili Mahmud Šefket pašo. Ni vlade, ki bi mogla proti Albancem vladati. Albanci prisegajo, da ne odlože prej orožja, dokler ne pribore Albaniji samouprave.

Pred laško-turškimi mirovnimi pogajanj.

V Berlinu poročila, da se vrše neobvezni dogovori zasebnikov o mirovnem pogajanju med Lahi in Turki, ne potrjujejo, a tudi ne zanikavajo. Milanski »Secolo« poroča, da je bil Mahmud Šefket paša zato strmoglavljen, da se omogočijo mirovna pogajanja med Turki in Lahi. List sodi, da ni izključeno, da skleneta Italija in Turčija mir, ne da bi kaka druga država posredovala.

BOJI V PERZIJI.

Šaseveni v Perziji so napadli Ruse in umorili enega častnika ter več vojakov. Rusi so zato odposlali vojake, da kaznujejo Šasevene. Dne 11. t. m. so napadli Rusi Šasevene v vasi Kular. Ubitih je 11 šasevenskih glavarjev. En ruski kazak je bil ranjen.

SRBSKA VLADA KUPILA MILOVA-NOVIČEVE BELEŽKE.

»Pravda« poroča, da je kupila srbska vlada Milovanovičeve beležke, ki obsegajo njegove spomine ob aneksijski krizi, od Milovanovičeve vdove za 100.000 dinarjev.

PREPREČEN NAPAD NA ANGLEŠKEGA MINISTRskega PREDSEDNIKA.

Sufragetke so nameravale 11. t. m. napasti na vrtu neko družbo, ki jo je povabil ministrski predsednik Asquith. Pripeljale so se z avtomobili, a jih na vrt niso spustili. Čez zid so metale nato na vrt tiskane listke. Policija jih je nato aretirala.

POOSTREN SPOR RUSIJE IN PERZIJE.

London, 12. julija. Iz Teherana se poroča: Ruska vlada je vročila perzijskemu kabinetu spomenico, v kateri se zahteva, da se perzijski državni zbor ne sme sklicati, dokler ne bodo poravnali nasprotstev med perzijsko in rusko vlado. Rusija predvsem zahteva, da bi imeli tudi inozemci pravico nakupovati zemljišča v Perziji.

PRVI DOHODKI ITALIJE IZ TRIPOLISA.

Neapelj, 12. julija. Parnik Cavour je pripeljal 9.600.000 lir kot prvi dohodek Lahov v Tripolisu o izplačani carini.

Ali ste že obnovili naročnino?

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 13. julija 1912.

Pšenica za oktober 1912	11:35
Rž za april 1913	11:66
Rž za oktober 1912	9:35
Oves za oktober 1912	9:25
Koruza za julij 1912	8:89
Koruza za april 1913	8:57
Koruza za maj 1913	7:58

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

Iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Frančiškanska ulica 8. Izborna blago! Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«.

159

Sunlight

MILO daje najboljšo garancijo proti prani obrabi perila.

Čisto in milo je, ter se zato lahko rabi za čiščenje najfinejših oblačil in nakita, svilenega in flanelastega blaga, čipk itd.

SUNLIGHT MILO je najbolj razširjeno po celem svetu.

Dvojni kos po 30 h, osmerokoten po 16 h.

1309 No torej... To so ja prave

Jakobi antinikotinske cigaretné stročnice.

SUKNA

In modno blago za gospode in gospe priporočila izv. hiša Prokop Skorkovský in sin v Humpolcu na Češkem.

Vzorci na zahtevo franco. Zelo zmerno cene. Na željo dam tukaj izgotoviti gospod. obleke.

CEFIRI

Hiša na Savi

št. 122 se prodaja iz proste roke pod ugodnimi pogoji. Hiša je šele 9 let stara in leži tik tovarne in vodovoda. Ima 7 sob, v katerih stanujejo 4 družine z letno najemnino nad 500 K. Posebno priporočljiva za kakšno obrtnika, ker je tik ceste. Več se izve pri Ivanu Petkošu, posetniku na Rečici 12, p. Bled.

Na Jesenicah na Corenjem se prodaja

hiša

z vsemi gospodarskimi pritisklinami, ob državni cesti, na zelo prometnem prostoru blizu kolodvora, pripravna posebno za rokodelce.

Pojasnila daje Mihael Černe, pekovski mojster na Jesenicah.

Redka prilika!

V najem se da pod ugodnimi pogoji radi bolezni eventuelno tudi prodaja

gostilna in trgovina

z mešanim blagom

na deželi pri okrajni cesti, dobro obiskana. Letni promet znaša K 100.000. Naslov pove uprava lista pod št. 2188.

Kuharica

išče službe pri kakem gospodu duhovniku, najraje kje na Gorenjskem. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2173.

Mesto drugega obvestila.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, ožir. oče, gospod

Josip Tavželj
nadučitelj

danes zjutraj ob pol 4. uri po kratki bolezni, v starosti 36 let, previden s tolažili sv. vere, mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb nepozabnega rajnika se vrši jutri v soboto, ob 5. popoldne iz šolskega posopja na farno pokopališče v Stožicah.

Posmrtno sv. maše se bodo darovale v farni cerkvi na Ježici.

Na JEŽICI, 12. julija 1912.

Cecilija Tavželj, soproga.
Stanko, Josip, Avrelja, Ljudmila, otroci.

2186

Zahvala.

Ob bridki izgubi naše nepozabne sestre, svakinje in tete, gospodične

Ane Freyer

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev našo najiskrenejšo zahvalo za udeležbo pri pogrebu.

V Ljubljani, dne 13. julija 1912.

Žalujoči

2195

Zobozdravnik Dr. W. Schwab

plombira zobe in nareja nove zobe, ordinira

na Jesenicah

vsak dan od 2. do 5. ure popoldne, izvzemši vsake srede.

Na Bledu

vsako sredo od 2. do 5. ure popoldne in ob nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne v villi »Adria« Perz.

2185 3

Na prodaj je:

Celotna priprava za venecijansko žago na jermen (železna konstrukcija, voz, valarji in cesta).

Parni kotel

stoječ, na 6 atmosfer. Pripraven za mlekarstvo.

Čistilni stroj

s trijerji za večji mlin.

Vodna turbina

za 12 konjskih sil, sistem Francis.

Kotel za kuhanje

(Duplikatessel) iz bakra, za 2000 litrov.

Naslov pove upravnistvo tega lista.

Oddati je takoj služba

organista in cerkvenika

na Mirni, Dolenjsko. Dohodki v denarju, beri in štolnini čez 1000 K. Lastnoročno pisane prošnje s prilogami naj se vpošljejo do 20. t. m. na: župni urad na Mirni, Dolenjsko.

2192 3

„Russia“

se imenuje sredstvo, s katerim je mogoče odpraviti oziroma uničiti muhe, bolhe, stenice, mole in drugo slično mrčes, ne da se pri tem onesnaži blago, kajti »Russia« je prišla na svetovni trg v obliki ličnih tablic, katere se obesijo v omaro med obleko, položijo med blago, v posteljo itd., sploh povsod, kjer se nahajajo take domače živalice.

Gospodinjé poslužite se tedaj tega sredstva, s katerim si prihranite mnogo nepotrebnega dela in nejevolje.

Dobi se po vseh večjih specerijskih trgovinah.

Glavno zastopstvo: Sp. Šiška, 265.

Radi odpotovanja se prodaja preigran, dobro

ohranjen

2197

glasovir,

mala garnitura in nekaj pohištva na Turjaškem trgu 7, II. nadstr.

Razpošiljam orožje vsake vrste

za poskušnjo na 10dnevni ogled. Puška enocevka Lancaster K 20-, dvocevka Lancaster K 30-, Hammerless-puška K 70-, Flobert K 8-; samokres K 5-, pištola od 2 K naprej. Ilustrovan cenik zastonj.

F. DUŠEK, tovarna orožja, OPOČNO št. 2146, ob državni železnici, Češko.

2184

Pisarniški uslužbenec

zmožen nemškega in slovenskega jezika v besedi in pisavi išče stalne službe. Star 22 let. Nastop s 1. avgustom in če je treba lahko tudi poprej. Naslov pove upravnistvo tega lista pod št. 2153.

2153 5

Družine na deželi

vporabljajo zelo rade praktične

MAGGI-JEVE

kocke po 5 v;

samo z vrelo vodo polite dajo takoj izvrstno, tečno govejo juho.

Prave samo z imenom MAGGI in varstveno znamko zvezdo s križcem. Druge kocke niso MAGGI-JEVE.

2168

IZPELJAVA

vseh poslovnih transakcij. Izdajanje čekov, nakaznic in kreditnih pisem za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANČNA IN MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA

Akcijski kapital: 50.000.000 kron.

Rezervni zakladi: 22.000.000 kron.

OSREDNJA MENJALNICA:

„MERKUR“ DUNAJ I., WOLLZEILE šte. 1.

Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Gablonz, N. Graslitz, Inomost, Krakov, Litomerice, Moravski Zamek, Mödling, Meran, Novi Jičín, Pízen, Praga, Liberec, Teplice, Senov, Dunajsko Novomesto, Cvitava

NAKUP IN PRODAJA

vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk itd., itd.

Zavarovanje proti izgubi pri zrebanjih srečk in vredn. papirjev

Prospekte in cenike premij zastonj in franko

Hiša naprodaj v Idriji

Prodamo prostovoljno radi družinskih razmer **trdno zidano hišo** z več stanovanji. Stoji sredi mesta v Rožni ulici. V hiši je bila mnogo let trafika, prodajalna in gostilna. Poleg hiše lep vrt, za hišo pripravno dvorišče. V hišo je napeljan vodovod in električna razsvetljava. Pogoje pove posrednica hiše št. 118 v Idriji. 2182

Stara, dobro vpeljana

trgovina

z manufakturnim, oziroma mešanim blagom se odda. 1022
Pojasnila daje pisarna dr. B. Vođušek-a v Ljubljani. Sodna ulica 10.

Krepak, zdrav deček v starosti 15 let išče mesta kot 2177

= vajenec =

v kaki mešani trgovini. Ponudbe naj se pošiljajo upravi lista pod št. 2175.

Hiša v kateri je velika in stara gostilna, nute do kolodvora, tik drž. ceste, se **proda**. V hiši se nahaja vodovod, zraven veliko kmetijsko poslopje, sadni in zelenjadni vrt in gozd. — Natančnejša pojasnila daje **Anton Šink, gostilničar** v Naklem nad Kranjem. 2072

Več voz

KONJSKEGA GNOJA

se odda. Vprašanja na Orosi. Dolenc, Ljubljana, Wolfova ulica 10. 1751 7

23 let star fant želi nastopiti kot

= cerkovnik =

pri kaki fari. Naslov pove uprava lista pod št. 2147. 2147

Hiša s 6. stanovanji v sredini mesta se po ceni **proda**. Poizve se pri magistratnem slugi g. Bevcu ali pa na Dolenjski cesti št. 50 v Ljubljani. 2174

STANOVANJE

obstoječe iz treh sob in priključni v I. nadstropju na **Ahačjevi cesti št. 1** se odda za november termin. Več se izve istotam v pritličji. 2152

Na prodaj je enonadstropna

hiša v Zagorju

ob Savi na glavni cesti z lepim vrtom pod ugodnimi pogoji. Natančnejše se izve v Ljubljani pri g. V. Panholzer, Pražakova ulica št. 4. 2097

500 kron

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože tekom 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin **Ria-mazilo**. Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 1480
Kemény (Kaschau), I. Pošt. predal 12/160 Ogr.

Maline v velikih in manjših množinah kupuje po najvišjih cenah 1976
Ed. Augerer-ja lekarna
St. Johann, Tirolsko.
Sodčki za pošiljanje so na razpolago.

Učenka

poštenih starišev, z dežele, za trgovino mešanega blaga na deželi, se sprejme. — Biti mora pridna in poštena. Več se izve pri upravnistvu lista pod št. 2129. (Znamka za odgovor).

Absolvent

ki je z odličnim uspehom dovršil „Slovensko trgovsko šolo v Ljubljani“, išče službe v kaki trgovini. Blagohotne ponudbe pod „Nastop službe po dogovoru“ na upravo lista.

Zastopstvo le prvovrstnih tovarjen in priznani najboljših koles „KINTA“ modeli 1912

Karel Čamernik & Ko.

Ljubljana, Dunajska cesta 9—12.

Specialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli.

Mehanična delavnica prvega razreda za vsa v to stroko spadajoča dela in popravila.

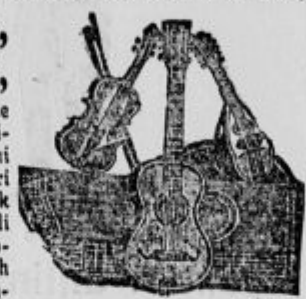
Garaža za avtomobile. Zaloga pnevmatikov za avtomobile, motorje in kolesa. — Popravila pnevmatikov potom vulkaniziranja. — Benzin in olje za vse vporabe. — Izposojalnica koles. — Sola za vožnje z vsemi vozili. — Interesentom smo s strokovnimi pojasnili brezplačno na razpolago. 1144

40 klavirjev in harmonijev

ima v velikanski izbiri izključno in edino c. kr. zaprisež. strokovnjak in učitelj „Glasb. Matice“ **A. Breznik, Ljubljana**, Kongresni trg št. 15 („Zvezda“, nasproti nunske cerkve). Svarim pred nakupom event. falzifikatov ali slabega blaga, zlasti ker dobri pri meni vsakdo na 15 K prvovrsten instrument gori obroke po 10 letno garancijo. Kdor si izposodi pri meni klavir, postane tudi lastnik istega dočim je dosegla najemščina višino kupnine! Takih ugodnosti še doslej ne nudi nobena trgovka. Zamenjava najugodnejša. Uglasevanje in popravila točno in ceno. 1068

dvornih tveč: Bösendorfer, K. Heitzman (najboljši pianini), Stelz-

Zdravilišče in kopališče KAMNIK na Kranjskem.

Železniška postaja.

Krasna gorska lega, proti vetru zavarovano, brez prahu, popoln mir, krepilno in tek pospešujoče alpsko podnebje. Vsa zdravljenja z vodo, solne oglenčevine in električne kopeli. Senčnat zdrav park, krasna gozdna šetališča, izvrstna in ceno restavracija. Prenočišča v zdraviliški hiši in v mnogih vilah. Cene zmerne. — Izborni uspehi pri krvnih, živčnih, srčnih in pijučnih boleznih. — Prospekte pošilja zastoj in franko Dr. Lapajne, zdravnik kopališča. 2167

Izboljšajte promet

v svoji gostilni z izvrstnim cenanim — plzenskim pivom — iz Češke delniške pivovarne v Čeških Budejevicah. Največja čisto slovanska pivovarna. Zaloga v Ljubljani: V. H. ROHRMANN. Zaloge v Zagrebu, Trstu, Pulju, Zadru i. t. d.

Okusite

tisto pivo v slovanskem Grandhotelu „Balkan“ Trst, via dela Caserma in v slovanskem hotelu Lacroma na Gradu.

Prva kranjska mizarska zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano

Velika zaloga spalnih, jedilnih in salonskih naprav, vseh vrst in slogov od preprostih do najnovejših, po najnižjih cenah, brez konkurence! — Izdeluje vsa pohištvena in stavbena dela, oprave za hotele, sanatorije in druge javne zgradbe. Nadalje se priporoča prečastiti duhovščini za vsa cerkvena mizarska dela, kakor spovednice, cerkvene klopi itd. Mizarska delavnica s strojnim obratom na parno silo. Ceniki na razpolago. Proračuni in načrti brezplačno.

Zaloga v Št. Vidu nad Ljubljano. Prodajalna v Ljubljani, Dunajska cesta 18, hiša Kmetijske posojilnice. 740

!ČUJTE!

Tri vrste najnovejših kosilnic Mc. Cormick Deering, Massey Harris

kakor tudi mlatilnice in sploh vse potrebščine za poljedelstvo v veliki izbiri po nizki ceni le pri trgovini z železnino in zalogi strojev Slovenski ceniki brezplačno. Nad 200 strojev v zalogi!

Karol Kavšeka naslednika Schneider & Verovšek Ljubljana Dunajska cesta 16

Kranjska deželna vinarska zadruga v Ljubljani, deželni dvorec,

opozarja p. n. vinske kupce na svojo veliko zalogo priznani izbornih pristnih

kranjskih vin.

Poleg namiznih vin ima v zalogi tudi raznovrstna buteljska vina po zmernih cenah na prodaj. Ceniki in vzorci se pošljejo na zahtevo brezplačno. Postrežba točna in solidna. 2183

Sprejemem takoj

2158

kleparskega pomočnika

v trajno službo proti dobri plači. Znati mora dobro izvrševati galanterijsko in stavbinsko delo. Sprejmeta se tudi takoj ali pozneje dva

vajenca

ki imata veselje do te obrti in sta dobrih staršev. Vinko Belec, stavbeni in galanterijski klepar Kranj.

Nikake

utrujenosti

ne občuti pridni telovadec in vztrajni pešec tudi pri večjem naporu, ako si omisli na pete pristne 2082 5

PALMA kavčug-podpetnike

Dobiva se v vseh zadevnih trgovinah.

Staubene parcele

na Dunajski cesti v Ljubljani pred delavskimi hišami in na Glincah takoj ob mestni meji na Tržaški cesti, vse z najlepšo lego so po izbiri za primerne cene

na prodaj.

Več se izve pri lastniku JOS. TRIBUČ, na Glincah 37. 2127

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, dolenska železniška postaja Straža-Toplice. Akuratov vrelec 38° C. Voda za pijačo in kopanje. Izredno uspešno proti trganju, revmi, ishtiji, nevralgiji, kožnim in ženskim boleznim. Velike kopeli, separata kopališča in močvirna kopališča. Bogato urejene sobe za tuje, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdov bogata okolica. Dobro in ceno restavracije. Sezona od 1. maja do 1. oktobra. Prospekte in pojasnila daje brezplačno 1483

zdraviliška uprava.

Naprodaj sta dva nova 1936

križeva pota

eden 100 cm za kron 140.—, drugi 150 cm za K 320.— pri FRANC TOMANU, podobarju in pozlatarju Valvazorjev trg št. 1. — Ljubljana.

Marxove email

in glazure za tla izborne specialitete, ki se naglo suše in jih vsak lahko rabi.

203 Zaloga tovarne za lake

Ludvika Marxa pri tvrdki BRATA EBERL, LJUBLJANA.

Idrijske novice.

i Konkurz je proglašen pri trgovini Josipa Šepetavca. Aktiva in pasiva se baje precej vjemajo. Znaša vsako okoli 94 tisoč Upajo, da pride do poravnave.

i Uspeh mature na c. kr. državnih realnih je zelo povoljen. Od 19 kandidatov je samo eden reprobiran za dva meseca, vsi drugi so napravili zrelostni izpit, trije so dobili odliko.

i Gospodinska šola, ki jo vodijo Uršulinke, je priredila dne 11. julija razstavo. Mnogo lepega je bilo videti v treh sobah. V prvi sobi so razstavili svoja dela mali bodoči gojenci ljudskih šol. Poleg tega je bilo razstavljeno raznovrstno pletenje, cela miza gobanja in različno šivanje. Druga soba je pokazala, kaj se prideluje na domačem vrtu. Poleg so bili razni zvezki, ki pričajo, da dela gospodinske šole mnogo tudi za praktično duševno izobrazbo. Gojil se je pouk v slovenščini in nemščini, kakor tudi računstvu. Jedilni listi kažejo, da bodo znale sčasoma naše gospodinjice tudi z mize prignati vsakdanjost, čeprav bo treba kalkulirati z bolj pičlimi dohodki. Sadne in zelenjadne konzerve ne bodo v rabi le v boljših krogih, ampak pridejo tudi na delavsko mizo. Za kuhinjo se dekleta dobro pripravljajo, kar so pričali najrazličnejši izdelki kuhinje. Tretja soba je kazala, da se v gospodinski šoli z vso skrbjo goji prepotrebni nauk za družino — šivanje. Učenke so izdelovale vse, kar potrebuje gospodinja. Skoro vse so napravile tudi zgornjo obleko. Cvetice iz domačega vrta, ki so krasile to sobo, so bile priča, da se v gospodinski šoli vzgaja tudi čut lepote, več vezenj in podobnih izdelkov ob stenah pa, da ni pozabljen tudi umetnost. Ob 4. uri je posetil razstavo gospod. dvorni svetnik, čegar naklonjenosti se imata gospodinska šola in otroški vrtec zahvaliti, da trajno napredujeta. Zahvala, ki jo je izrekla v imenu tovarišic učenka, je bila zaslužena. Pri tej priliki so zapele gojenke tudi cesarsko pesem. Razstavo so pridno obiskovali ves dan. Naj trud in delo Uršulink v Idriji raste in cvete, led je prebit!

i Občni zbor »Slovenske Straže« v Idriji je bil pretečeno nedeljo precej dobro obiskan. Z zanimanjem je vse sledilo govoru gospoda profesorja dr. Preglja, ki je slikal potrebo »Slovenske Straže«, razjasnil, zakaj sta, pri nas dve obrambni društvi. Iz poročila blagajnikovega posnamemo, da je bilo 436 K 45 vin. dohodkov in 431 K 77 vin. stroškov. Osrednje vodstvo je dobilo iz Idrije 219 K 2 vin. Volil se je ves stari odbor. Vršil se je nato koncert. Mnogoštevilni zbor Katoliške delavske družbe in društveni orkester sta menjaje se zabavala še več ur občinstvo, ki je pridno segalo po dišečih šopkih in društvenih kolkah in razglednicah. Ker ni bilo stroškov, razen vabil, nobenih, je ta dan naklonil »Slovenski Straži« precejšen znesek.

i C. kr. dvorni svetnik Billek se je podal za 14 dni na znanstveno potovanje v Bosno. Skupno finančno ministrstvo bi rado dobilo jasno stanje cesarskih rudnikov v Bosni. Obrnilo se je na ministrstvo za javna dela, naj mu nasvetuje kaj strokovnjakov v geologiji. Nasvetovali so mu voditelja našega rudnika. Gospod Billek mora biti zelo priznan veščak v rudarstvu, da so se tam gori spomnili na pozabljeno Idrijo. V Mostu je veliko rudarskih uradnikov, v Pribramu trikrat, toliko kot v Idriji, poleg tega je še rudarska akademija z raznimi profesorji. Dobil je zato dopust pri idrijskem rudniku, da more nemoten pregledati in preceniti vse rudnike, katere ima država v Bosni v svoji oskrbi. Koncem tega meseca ali začetkom avgusta se povrne gospod Billek zopet v Idrijo, potem šele nastopi svoj vsakoletni dopust za šest tednov. Med tem časom vodi vse posle rudniški svetnik Pirnat.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veseljih in žalostnih dogodkih »Slovenske Straže«!

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih ka-
tarh, obilnih in mehurnih boleznih, katero
priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno
podpiralno sredstvo

pri karlovovarijskem in drugih **kopeliških zdrav-**
ljenjih in kot **poznejše zdravilo** po kopeljih
24 38 in trajno porabo. (VII.)

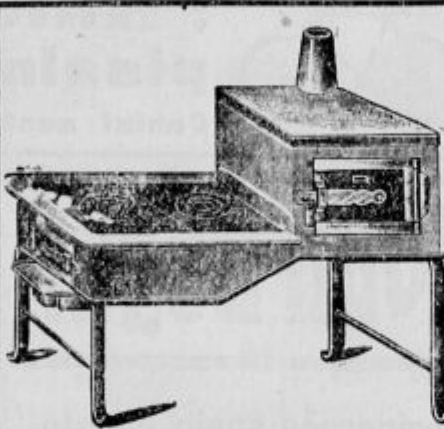
Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**,
železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoni in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami
in vinom.

Zaloge pri **Mihael Kastner-u, Peter Lass-**
niku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 3997

„NUISOL“

od **Bergmann & Co., Tešin (Tetschen)** ob Labi
je in ostane, pozneje kot doslej nedosežen v
svojem presenečenim naravnem pobarvanju
las in brade. - Dobiva se v svetli, rujavi in
črni barvi steklenica po K 2-50 v vseh lekar-
nah, drogerijah, parfumerijah in brivnicah.

Najcenejši nakup! Najcenejši nakup!
Trgovina z železnino

ŠTEFAN NAGY, Ljubljana

Vodnikov trg št. 5, blizu stolne cerkve

priporoča za sezono svojo veliko zalogo
železa, železnega blaga, okovov, cementa in štu-
kturnega biča, strešnega papirja s karboline-
jem, dalje kompletnih štedilnikov, kakor tudi
oprave za vrtove ter omarice za led. Kuhinjska
opra, železne postelje, umivalniki, keglji in
krogle za kegljanje, žirna in morska trava, kakor
tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti po
1650 najnižjih cenah,

Cenjeni lastniki gramofonov.

Ker različni ljudje hauzirajo z obrabljenimi gramofonskimi ploščami po
deželi, pri tem se pa izdajajo za moje zastopnike, tudi popravljajo pod mojim
imenom godbene stroje in gramofone, dovoljujem si slavno občinstvo vljudo
opozoriti, da jaz ne držim nobenih takih zastopnikov in prodajam plošče
edino v moji trgovini

Ljubljana, Sodna ulica 5.

Na izrečno željo pošljem plošče tudi v izbiro, nikakor pa ne pustim
hauzirati z njimi. Kupec dobi pri tem le obrabljene plošče. Splah pa je hau-
ziranje od hiše do hiše tudi prepovedano in prosim, naj se mi vsak slučaj,
ako pride tak zastopnik s ploščami in se izda za mojega zastopnika, na-
znani, da se bom mogel na ta način obvarovati sitnosti, katere mi delajo
kupci takih plošč, ko uvidijo, da so ogoljufani in so kupili stare obrabljene
plošče.

Pri meni se dobe plošče garantirano nove in po tovarniški ceni.
Obenem slav. občinstvu vljudo naznanjam, da izidejo s 1. avgustom t. l.
nove plošče s slovenskimi napevi moških in mešanih zborov, novosti, ki do
sedaj še niso bile za gramofon posnete.

Blagovolite poslati naslov in vam pošljem seznam teh gramofonskih
plošč zastoni in poštne prosto. 2110

A. Rasberger, Ljubljana

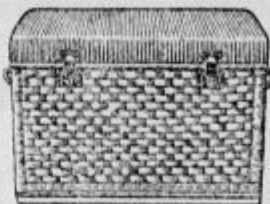
Največja zaloga gramofonov in godbenih avtomatov.

Prva gorenjska industrija za pletarstvo

v Radovljici

Izdelki državnega
pletarskega tečaja:
moderna oprava iz
pletenin, vrtno senčnice, košare za potovanja,
stojala za cvetlice in ročna dela, senčnice za
morska obrežna kopališča, skladni stoli, ple-
tene Kina-odeje, kopalni črevlji in vse ple-
tenine za domačo rabo in luksus.

Ilustrovani ceniki
zastoni.

1785

Od dobrega najboljši!

Singer Ko. del. družba za šiv. stroje

LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 4.
KRANJ Glavni trg št. 79. **KOČEVJE** Glavni trg št. 53.
NOVOMESTO Vel. trg št. 88.
1197

Od 10 do 15%

se naloži lahko kapital z nakupom
posestva z veliko, moderno urejeno
gostilno na primeroma najbolj pro-
metnem kraju na Kranjskem.

Pojasnila v posredovalni pisarni
Peter Matelič, Ljubljana, Škofja
ulica 10. Telefon 155. 2151

Razpis.

Podpisana uprava razpisuje mesto

učitelja glasbe

pod temi pogoji:

1. Učitelj mora imeti državne iz-
pite iz glasbe in konservatorij.
2. Zahteva se znanje hrvatskega ali
kakega slovanskega jezika.
3. Poučevanje zbornega petja, gla-
sovirja in violine.
4. Mesečna plača K 160.—
5. Učitelj ima počitnice poldrugi
mesec.
6. Prošnje se morajo poslati na
upravo najpozneje do 15. avgusta.

Podrobnejše pogoje priobčimo na
dopise prosišcev.

Hrvatsko pjevačko društvo
„ZORNIC“ u Zadru.

Tajnik:
M. Mišec.

Predsednik:
Dr. M. Perković.

Ivan Buggenig, sodarski mojster, Ljubljana

Cesta na Rudolfovo železnico št. 5.
Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih

sodov.

Prevzema tudi vsa v njegovo
stroko spadajoča dela po naj-
nižjih cenah.

Solidno delo. 3412

Točna postrežba.

Neka tovarna v najboljšem obratu
v bližini Ljubljane želi najeti na prvo
mesto

hipotečno posojilo

v višini 70.000 kron. Le reflektantje
sami ter posojilnice naj določijo
svoje ponudbe pod šifro »hipoteka
2162« na upravo »Slovenca«. 2162 3

Umetni zavod za cerkveno slikanje

J. HLAVKA

slikar cerkvenih podob

Praga Kral. Vinohrady

Puchmajerjeva ul. št. 68.

Priporočamo prečistiti du-
hovščini poznate slike svet-
nikov, altarne slike, kri-
ževa pota, pasijonske slike
itd. na platnu, cinkasti plo-
čevini itd., umetniško izvr-
šene po ugodni ceni.

Slike ali načrte pošiljam zastoni na ogled.

Dopisuje se slovensko.

3386

Najboljša priporočila.

Gostilna z mesarijo

v Gradacu pri Črnomlju se daje v na-
jem. Gostilna je blizu prihodnjega
železniškega kolodvora, obstoječa iz
dveh sob, kuhinje in vrto; zra-
ven dve kleti in hlev z mesnico in
klavnico. Gostilna je dobro idoča in
jako obiskovana. Stanovanje je v
nadstropju. Natančneje se izve pri
Antonu Jakša, v Gradacu št. 10. Če
kdo želi, kupi tudi lahko vse s po-
hištvom, gostilniškim in mesarskim
orodjem. 2166

Ob periferiji Ljubljane na prometnem
prostoru se proda srednje velika

stavbena parcela

Istotam na razpolago tudi manjša hiša
za nizko ceno. Pojasnila v posredovalni
pisarni **Peter Matelič, Ljubljana, Škofja**
ulica 10. Telefon 155. 2150

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic. **Vogel Marijin trg — Sv. Petra cesta.** Delniški kapital in reserve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na
hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjižice ter na konto-korent z vsakodnevnim
vedno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shra-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 3999

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodaja-
nje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za
ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom
stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje dnarnih vlog na hranilne knjižice dne 28. junija 1912. K 74.399.581.—

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečistiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornametiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmo-dernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3328

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Vodne elevatorje
(črpalnice na vrtilo)
za vodnjake kakor tudi črpalnice za vodo na ročni in strojni obrat, motorje na veter, topli zrak, plin, petrolej in bencin izdeluje najceneje

I. K. Rudolf
c. hr. dvorni založnik v Piznu 1498

SIMON PRAPROTIK

stavbni in pohištveni mizar

Ljubljana, Jenkova ul. 7

priporoča svojim p. n. odjemalcem veliko zalogo vsakovrstnih

omar za led

v poljubnih velikostih za pivovarne, restavracije, delikatesne trgovine itd.
- Cena najnižja, postrežba točna.
- Ceniki se pošljejo na zahtevo zastoj in poštne prosto. 756

Drva

mehka in trda (suha); radi pomanjkanja prostora znižane cene. Dostavijo se na zahtevo tudi na dom. Parna žaga SCAGNETTI za državnim kolodvorom. 1842

Pozor! Prečistiti duhovščini in sl. p. n. občinstvu v Ljubljani in okolici priporočam svojo veliko zalogo raznovrstnih novih trpežno in solidno in rabljenih VOZOV izvršenih po jako nizki ceni. — Priporočam se tudi za naročila na izvršitev novih vozov kakor tudi vsa tozadevna popravila.

IVAN DEMŠAR

prej Šiška, podkovski kovač in izdelov. vozov Ljubljana, Marije Terezije c. 6

Sodi.

Več vrst sodov ima na prodaj **A. REPIC**, sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 2448

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivač streh in klepar, vpeljač strelodvodov ter instalater vodovodov
Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z angleškimi, francoskimi in tuzemskim škrljem z

asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Hatschek z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Proračuni brezplačno in poštne prosto. 714

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred Škofijo št. 19.

Prešernova ulica št. 4.

Popravila točno in ceno. 17

Stavbena tvrdka

IVAN OGRIN

Ljubljana, Gruberjevo nabrežje št. 8

se priporoča za vsa v stavbeno stroko spadajoča dela. — Zgradba zasebnih in javnih poslopij, raznih adaptacij itd. — Napravo načrtov in projektov ob po-verbni stavbe brezplačno. Delo solidno. Cene primerno nizke. 299

Olympic 45.000 ton.

St. Louis. Adriatic.

St. Paul. Oceanic.

V Ameriko

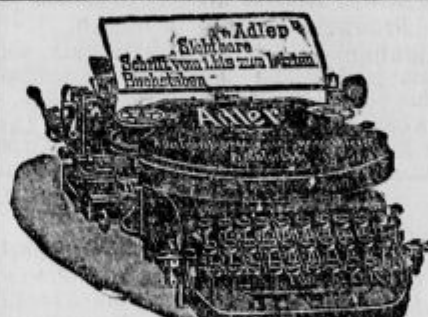
preko Pariza, Havre, Southampton ali Cherbourg-a

je najvarnejša, najhitrejša in najprijetnejša vožnja z največjimi angleškimi parniki sveta »WHITE STAR LINE« ter slovečimi brzoparniki »AMERICAN LINE«, ki so moderno urejeni in na katerih dobijo potniki spalne sobice, v katerih so 2 ali 4 postelje. Hrana se potnikom razdeli v posebnih sobah pri pogrujenih mizah. Snažnost in dobra postrežba je na teh parnikih slehernemu zagotovljena. Odhod potnikov iz Ljubljane vsak torek in soboto. Natančnejša pojasnila daje brezplačno

oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna

Edvard Kristan

Ljubljana, Kolodvorska ul. 41

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. **Vezenje** poučujemo brezplačno.

**: Adlerjevi :
pisalni stroji.**

Ceniki zastoj in franko

Ivan Jax in sin

Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:

Dürkopp, Styria (Puch), Waffenrad.

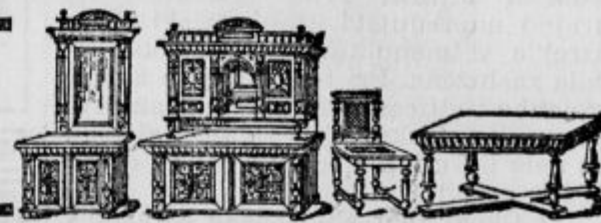
Šivalni stroji

Ivan Dogan

mizarski mojster v Ljubljani

Dunajska cesta 19 (Medjatova hiša) :

priporoča svojo bogato zalogo hišne opreme :

za spalne ter jedilne sobe in salone. Divane vsake vrste. Modroce, žimnice na peresih, podobe, ogledala, otročje vozičke itd. : : :
Naročila se točno izvršujejo. : : Najcenejša zaloga. : :
Cenik s podobami zastoj in franko. 12 Cene brez konkurence.

Največja in najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Av. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečistiti duhovščini v naročila na **štedilna ognjišča in peči**

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaki, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Zupniščem samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez Antwerpen v Boston.

je proga rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“, „Kronland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Samland“, „Gothland“, „Marquette“, „Menominee“, „Maniton“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-Yorkom, so snažnost, izborna hrana, vlijudna postrežba in spalnice ponovem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorske 11, 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri »Starem tisljerju« 4000

